

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA
KATEDRA OBCHODNÉHO PRÁVA

**ZALOŽENIE A VZNIK OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ SO
ZAMERANÍM NA KOMANDITNÚ SPOLOČNOSŤ**

Diplomant:

Peter Cmorej

Vedúci diplomovej práce:

Doc. JUDr. Mikuláš Sabo, PhD.

Akademický rok 2007/2008

PREHLÁSENIE

Prehlasujem na svoju česť, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum: 21.4. 2008

.....
Peter Cmorej

Predhovor

Podnikanie vo forme obchodných spoločností je nie len hlavnou hybnou silou modernej ekonomiky ale aj dôležitým prostriedkom sebarealizácie jedinca na poli pracovnom a profesnom. Rozvoj súkromného podnikania sa v Slovenskej republike začal prakticky až po roku 1989, keď ľudia, ktorí o podnikaní nikdy ani nesnívali, začali zrazu zakladať obchodné spoločnosti.

Väčšinou išlo o podnikanie formou pokus – omyl, nie len v trhovej konkurencii, ale aj na poli fungovania konkrétnej obchodnej spoločnosti v stanovenom právnom rámci.

Aj napriek tomu, že doba pokročila, väčšina laikov sa neorientuje v procese zakladania obchodných spoločností. Mylne sa napríklad domnievajú, že založenie a vznik obchodnej spoločnosti je synonymom pre rovnaký právny úkon.

Zámerom predloženej diplomovej práce je poskytnúť prehľad jednotlivých krokov potrebných k úspešnému založeniu a vzniku obchodnej spoločnosti. Práca poskytuje porovnanie zakladania a vzniku jednotlivých typov obchodných spoločností, s dôrazom na ich spoločné znaky a s osobitným zameraním na komanditnú spoločnosť.

Mojou snahou bolo do práce zakomponovať čo najviac praktických príkladov podnikania v konkrétnych formách obchodných spoločností a ich využitie v praxi. Zvláštnu pozornosť som venoval komanditnej spoločnosti, ktorá je širokej verejnosti ako typ obchodnej spoločnosti málo známa.

Na tomto mieste by som sa rád poďakoval pánovi docentovi JUDr. Mikulášovi Sabovi, PhD., za užitočné rady a poskytnutú pomoc pri zostavovaní diplomovej práce.

OBSAH

PREDHOVOR	3
ABSTRAKT	6
ABSTRACT	7
ÚVOD	8
1 OBCHODNÉ SPOLOČNOSTI VŠEOBECNE.....	9
1.1 Obchodné spoločnosti ako právnické osoby	9
1.2 Formy obchodných spoločností	10
1.2.1 Osobné obchodné spoločnosti	10
1.2.2 Kapitálové obchodné spoločnosti	11
1.2.3 Zaradenie komanditnej spoločnosti	12
2 SPOLOČENSKÁ ZMLUVA.....	14
2.1 Vymedzenie pojmov spoločenská zmluva, zakladateľská listina a zakladateľská zmluva.....	14
2.2 Obligatórne náležitosti spoločenskej zmluvy	16
2.3 Fakultatívne náležitosti spoločenskej zmluvy.....	21
3 ZALOŽENIE OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ	22
3.1 Zakladatelia obchodných spoločností.....	22
3.2 Obmedzenie zakladania obchodných spoločností.....	24
3.3 Prípravné práce pred založením obchodnej spoločnosti.....	26
3.4 Založenie verejnej obchodnej spoločnosti	27
3.5 Založenie spoločnosti s ručením obmedzeným.....	28
3.6 Založenie akciovej spoločnosti	29
3.6.1 Sukcesívne založenie akciovej spoločnosti.....	32
3.6.2 Simultánne založenie akciovej spoločnosti.....	34
4 ZALOŽENIE KOMANDITNEJ SPOLOČNOSTI.....	36
4.1 Ručenie	37
5 OSOBITÉ INŠTITÚTY PRI KOMANDITNEJ SPOLOČNOSTI.....	40
5.1 Právna subjektivita komanditnej spoločnosti.....	40
5.2 Právne postavenie komplementárov a komanditistov	40
5.3 Počet komanditistov a komplementárov.....	41
5.4 Vklad komanditistu	41
5.5 Kadučné konanie	42

5.6 Komanditná spoločnosť na akcie	44
5.7 Zmena spoločenskej zmluvy a prevod podielu komanditistu	46
6 KOMANDITNÁ SPOLOČNOSŤ V PRAXI	47
7 OBDOBIE MEDZI ZALOŽENÍM A VZNIKOM OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ.....	50
7.1 Konanie v mene spoločnosti po založení a pred jej vznikom	50
7.2 Správca vkladu a správa vkladu	52
8 VZNIK OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ.....	55
8.1 Vznik obchodnej spoločnosti transformáciou.....	56
8.2 Návrh na zápis spoločnosti do obchodného registra	57
8.3 Neplatnosť spoločnosti	58
ZÁVER.....	60
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	61

Abstrakt

CMOREJ, Peter: *Založenie a vznik obchodných spoločností so zameraním na komanditnú spoločnosť*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra obchodného práva. – Vedúci záverečnej práce: **Doc. JUDr. Mikuláš Sabo, Phd.** – Bratislava: OF EU, 2008, 62s.

Diplomová práca pozostáva z ôsmych kapitol. Prvá kapitola sa venuje obchodným spoločnostiam vo všeobecnosti, ich charakteristike a deleniu. Druhá kapitola popisuje spoločenskú zmluvu, zakladateľskú listinu a zakladateľskú zmluvu a zároveň približuje obligatórne i fakultatívne náležitosti základného dokumentu obchodnej spoločnosti. V tretej kapitole je popísané založenie obchodných spoločností, ako i obmedzenia pri zakladaní obchodných spoločností a osoby zakladateľov spoločností zvlášť. Pozornosť je venovaná aj prípravným prácam pred založením obchodných spoločností. Proces zakladania jednotlivých typov obchodných spoločností je popísaný zvlášť. Založeniu komanditnej spoločnosti sa venuje štvrtá kapitola. V podkapitole je detailne rozobrané ručenie za záväzky obchodných spoločností s dôrazom na ručenie v komanditnej spoločnosti. Piata kapitola s názvom „Osobité inštitúty pri komanditnej spoločnosti“ popisuje špecifiká komanditnej spoločnosti. Venuje sa právnej subjektivite komanditnej spoločnosti, právnemu postaveniu komplementárov a komanditistov v komanditnej spoločnosti, počtu komplementárov a komanditistov, vkladu komanditistu, uplatneniu kadučného konania v komanditnej spoločnosti, zmene spoločenskej zmluvy v súvislosti s prevodom podielu komanditistu na inú osobu a popisuje komanditnú spoločnosť na akcie. Šiesta kapitola obsahuje príklad využitia komanditnej spoločnosti v praxi. Predposledná, siedma kapitola sa venuje obdobiu medzi založením a vznikom obchodných spoločností. V prvej časti sa hovorí o konaní v mene spoločnosti pred jej vznikom s poukázaním na účinky neprevzatia týchto úkonov spoločnosťou po jej vzniku. Druhá časť uvedenej kapitoly sa venuje správe vkladu a osobe správcu vkladu. Posledná kapitola popisuje vznik obchodných spoločností, pričom sa venuje aj vzniku obchodnej spoločnosti transformáciou a neplatnosti už vzniknutej spoločnosti.

Abstract

CMOREJ, Peter: *Creation and establishment of business organizations with focus on limited partnership*. – University of Economics Bratislava. Faculty of Commerce; Department of business law. – Headmaster of the thesis: **Doc. JUDr. Mikuláš Sabo, Phd.** – Bratislava: FC UE, 2008, 62 pages

The thesis is divided into eight chapters. First chapter includes general characteristics of business organizations and their division. Second chapter describes business agreement, founder document and founders agreement and their obligatorily and optionally necessities. In the third chapter is described creation of business organizations, creation's limits of business organizations and figures of business founders particularly. Attention is devoted to preparatory works before the creation of the business organizations. Process of creation every one business organization is described independently. Creation of limited partnership is described in the fourth chapter. In subhead is analysed liability for obligations of the business organizations with special focus on liability in limited partnership. The fifth chapter with title "Distinctive institutes of limited partnership" describes particularities of limited partnership. The chapter is devoted to legal subjectivity of limited partnership, legal position of general partners and limited partners, quantity of general partners and limited partners, initial deposit of limited partner, possibility of limited partner expelling, modification of business agreement in case of transfer limited partner's share to other person and also is describing limited partnership on stocks. The sixth chapter includes example of application limited partnership's in practice. The seventh chapter devotes to the period between creation and establishment of the business organizations. The first part depicts pursuance in the name of company before their creation with pointing out on consequences of declining assumption of these transactions after establishment of the company. The second part of this chapter is devoted to administration of initial deposits and to a figure of administrator. The last chapter describes establishment of business organizations, also establishment by the means of transformation and invalidity of already established company.

Úvod

Predložená diplomová práca sa zaoberá dvoma základnými fázami kreovania obchodnej spoločnosti, jej založením a vznikom. Tieto dve časovo rozdielne fázy začiatku podnikania sú pre obchodnú spoločnosť dôležitými okamihmi, ktoré do budúcnosti určujú kvalitu podnikania, fungovanie obchodnej spoločnosti a vzťahy medzi spoločníkmi navzájom.

Väčší priestor dostala v práci komanditná spoločnosť, ako jediná obchodná spoločnosť, ktorá nemá v Obchodnom zákonníku ucelenú právnu úpravu. Jej roztrieštenosť je bezpochyby jedným z dôvodov jej menšej frekventovanosti v obchodnej praxi. Málokto skutočne pozná možnosti využitia komanditnej spoločnosti a jej výhody, respektíve odlišnosti oproti ostatným obchodným spoločnostiam.

Verím, že predkladaná práca bude pre čitateľa prínosom, či už novými informáciami alebo uhlom pohľadu.

1 Obchodné spoločnosti všeobecne

1.1 Obchodné spoločnosti ako právnické osoby

Podľa Obchodného zákonníka je obchodná spoločnosť právnickou osobou založenou za účelom podnikania. Spoločnosť zakladajú vždy aspoň dvaja zakladatelia, okrem zákonom pripustenej možnosti jednoosobovej spoločnosti.

Spoločníci vykonávajú podnikateľskú činnosť, mimoriadne aj nepodnikateľskú činnosť, pod spoločným obchodným menom v niektorej z foriem obchodných spoločností. Právny poriadok priznáva spoločnosti postavenie samostatného právneho subjektu (právnickej osoby) rozdielného od jednotlivých spoločníkov. Obchodné spoločnosti vyvíjajú činnosť smerujúcu k dosahovaniu ziskov a uspokojovaniu potrieb spoločníkov.

Obdobné postavenie ako obchodné spoločnosti založené podľa slovenského práva majú aj právnické osoby založené podľa práva Európskych spoločenstiev (komunitárneho práva), a to bez ohľadu na to, či boli založené na účely podnikania alebo na iné účely. Touto právnou úpravou zákon reaguje na zavedenie nových právnych foriem podnikateľských subjektov, ktoré vznikajú na európskej úrovni (napr. európska spoločnosť, európske družstvo).

Právnické osoby sú charakteristické nasledovnými znakmi:

- názov právnickej osoby,
- sídlo právnickej osoby,
- právna forma spoločnosti
- vlastná právna subjektivita,
- materiálny substrát spoločnosti – vlastný majetok
- personálny substrát spoločnosti - organizačná štruktúra a hierarchia rozhodovacích procesov v spoločnosti

„Vzťah Obchodného zákonníka k Občianskemu zákonníku je založený na zásade subsidiarity. To znamená, že ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa ustanovení Obchodného zákonníka, riešia sa podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (resp. Podľa predpisov občianskeho práva v širšom zmysle).“¹

Právnickými osobami podľa Občianskeho zákonníka sú:

¹ OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1.* 1.vydanie. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7, s. 15.

- združenia fyzických alebo právnických osôb (napríklad obchodné spoločnosti, občianske združenia, cirkevné a náboženské združenia, politické strany a hnutia),
- účelové združenia majetku (napríklad nadácie, fondy),
- jednotky územnej samosprávy (napríklad obce),
- iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon (štátne podniky, rozpočtové a príspevkové organizácie).

Právnické osoby vznikajú dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného registra alebo do iného zákonom určeného registra a odo dňa účinnosti tohoto zápisu môžu nadobúdať práva a povinnosti, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje ich vznik inak. Dňom zápisu nadobúda právnická osoba právnu subjektivitu.

1.2 Formy obchodných spoločností

Obchodné spoločnosti delíme na dve základné skupiny – osobné obchodné spoločnosti a kapitálové obchodné spoločnosti. Takéto členenie sa nenachádza priamo v zákone, ale vyplýva zo spoločných črt jednotlivých, z hľadiska právnej formy navzájom odlišných obchodných spoločností.

1.2.1 Osobné obchodné spoločnosti

Verejná obchodná spoločnosť - je spoločnosť, v ktorej aspoň dve osoby podnikajú pod spoločným obchodným menom a ručia za záväzky spoločnosti spoločne a nerozdielne všetkým svojím majetkom. (§ 76 zák. č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej len Obchodného zákonníka)

Komanditná spoločnosť - je spoločnosť, v ktorej minimálne jeden zo spoločníkov (komplementár) ručí za záväzky spoločnosti celým svojím majetkom. Komplementárov môže mať komanditná spoločnosť neobmedzené množstvo. Každý komplementár ručí za záväzky spoločnosti celým svojím majetkom. Pre túto charakteristickú vlastnosť zaraďujú mnohí autori komanditnú spoločnosť medzi osobné obchodné spoločnosti. (viac v kapitole 1.2.3 „Zaradenie komanditnej spoločnosti“)

PRÍKLAD: Spoločnosť **Prvý správcovský dom, k.s.**, v skratke PSD, k.s, IČO 35 959 665, ktorá sa zaoberá výkonom činnosti správcov konkurznej podstaty, má ku dňu 29.3. 2008 podľa online výpisu z Obchodného registra (www.orsr.sk) 9

komplementárov a 6 komanditistov. Komplementári ručia za záväzky spoločnosti celým svojim majetkom, kým komanditisti iba do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri.

Osobné obchodné spoločnosti môžu byť založené iba za účelom podnikania. Inú činnosť môžu vykonávať iba popri podnikaní. „Vznik spoločnosti nie je viazaný na zákonom predpísanú minimálnu výšku základného imania.“²

1.2.2 Kapitálové obchodné spoločnosti

Spoločnosť s ručením obmedzeným - je spoločnosť, ktorej základné imanie tvoria vopred určené vklady spoločníkov. Spoločnosť zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojím majetkom. (§ 105 a 106 Obchodného zákonníka) Ručenie spoločníka za záväzky spoločnosti je obmedzené do výšky jeho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri.

Akciová spoločnosť - je spoločnosť, ktorej základné imanie je rozvrhnuté na určitý počet akcií s určitou menovitou hodnotou. Spoločnosť zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojím majetkom. Akcionár neručí za záväzky spoločnosti. (§ 154 Obchodného zákonníka)

Akciové spoločnosti sa členia na verejné a súkromné na základe:

- spôsobu, akým akciová spoločnosť získala kapitál,
- obchodovateľnosti vydaných akcií

Verejnou akciovou spoločnosťou je taká akciová spoločnosť, ktorá vydala všetky akcie (alebo ich časť) na základe verejnej výzvy na upisovanie akcií alebo ktorej akcie prijala burza na obchodovanie na trhu cenných papierov. Za vydanie akcií na základe verejnej výzvy na upisovanie akcií sa považuje aj ak všetky akcie upíše obchodník s cennými papiermi na základe zmluvy o obstaraní vydania akcií. Uvedené neplatí ak zmluva obsahuje záväzok obchodníka s cennými papiermi, že predá akcie v tejto zmluve vopred určeným osobám.

Akciová spoločnosť, ktorá vydala akcie na základe verejnej výzvy, môže za určitých podmienok rozhodnúť, že prestáva byť verejnou akciovou spoločnosťou. Ak akcie

² OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1.* 1.vydanie. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7, s. 137.

nepríjala burza na obchodovanie na trhu cenných papierov, spoločnosť vydala všetky akcie na meno a podľa zoznamu akcionárov má maximálne 50 akcionárov, môže akciová spoločnosť so súhlasom všetkých akcionárov rozhodnúť o zmene svojho statusu na súkromnú akciovú spoločnosť. Uvedené podmienky musia byť splnené kumulatívne.

V prípade, že spoločnosť prestane niektorú z podmienok splňať, stáva sa opäť verejnou akciovou spoločnosťou. Príkladom môže byť zvýšenie základného imania na základe verejnej výzvy na upisovanie akcií alebo emitovaním akcií na burze cenných papierov.

Kapitálové spoločnosti môžu byť založené aj za iným účelom ako je podnikanie a dosiahnutie zisku. Majetok kapitálovej spoločnosti je oddelený od majetku spoločníkov.

„Vznik spoločnosti je podmienený existenciou zákonom ustanovenej minimálnej výšky základného imania.“³

1.2.3 Zaradenie komanditnej spoločnosti

„Komanditná spoločnosť je zmiešaný typ obchodnej spoločnosti, ktorý predstavuje prechod od osobného typu obchodnej spoločnosti ku kapitálovému typu obchodnej spoločnosti.“⁴

Jej charakter je podporený aj faktom, že Obchodný zákonník neobsahuje komplexnú právnu úpravu komanditnej spoločnosti, ale využíva analógiu, čiže odkazuje na právnu úpravu v.o.s. a s.r.o.

„Komanditná spoločnosť sa práve vzhľadom na jej zmiešaný charakter niekedy označuje ako zmiešaná obchodná spoločnosť. Komanditná spoločnosť však nesporne obsahuje prevahu prvkov charakteristických pre osobné spoločnosti“⁵:

1. **Neobmedzené ručenie komplementára** – ako už bolo spomínané v podkapitole „Osobné obchodné spoločnosti“, komplementár ručí za záväzky spoločnosti neobmedzene, celým svojím majetkom. Neobmedzené ručenie je charakteristické pre osobné obchodné spoločnosti,

³ OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1.* 1.vydanie. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7, s. 137.

⁴ BENČÍK, P.: Komanditná spoločnosť je medzistupňom medzi v.o.s. a s.r.o.. In: *Ekonomický a právny poradca podnikateľa*, roč. 8, 2001, č.14-15, s. 250 - 256, s. 250.

⁵ OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1.* 1.vydanie. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7, s. 138.

2. **Komanditná spoločnosť nemôže existovať v podobe takzvanej jednoosobovej spoločnosti** - v komanditnej spoločnosti existujú dve kategórie spoločníkov, komplementári a komanditisti, čo neumožňuje vytvorenie jednoosobovej spoločnosti. Možnosť jednoosobovej spoločnosti je charakteristická pre kapitálové spoločnosti,
3. **Nemožnosť založiť komanditnú spoločnosť za iným účelom ako je podnikanie** - spoločná charakteristika s verejnou obchodnou spoločnosťou,
4. **Právna úprava nestanovuje pre komanditnú spoločnosť minimálnu výšku základného imania** - spoločná charakteristika s verejnou obchodnou spoločnosťou.

Komanditná spoločnosť má určité základné imanie, vytvorené vkladmi komanditistov, jeho minimálna výška však nie je určená.

5. Pokiaľ nie je v § 94 až 104 Obchodného zákonníka uvedené inak, **použijú sa na komanditnú spoločnosť primerane ustanovenia Obchodného zákonníka o verejnej obchodnej spoločnosti** a na právne postavenie komanditistov ustanovenia o spoločnosti s ručením obmedzeným.

Použitie ustanovení o verejnej obchodnej spoločnosti nie je obmedzené iba na postavenie komplementárov, ako osobného substrátu komanditnej spoločnosti, ale je uplatnené na fungovanie celej komanditnej spoločnosti s výnimkou komanditistov.

2 Spoločenská zmluva

Ak z ustanovení Obchodného zákonníka nevyplýva niečo iné, spoločnosť sa zakladá spoločenskou zmluvou v písomnej forme, podpísanou všetkými zakladateľmi. Pravosť podpisov zakladateľov musí byť osvedčená.

Spoločenskú zmluvu môže uzavrieť aj splnomocnenec vybavený na to plnomocenstvom. Plnomocenstvo s osvedčeným podpisom splnomocniteľa sa pripojí k spoločenskej zmluve.

Ak Obchodný zákonník pripúšťa aby spoločnosť založil jediný zakladateľ, spoločenskú zmluvu nahrádza zakladateľská listina. Podstatné obsahové náležitosti ostávajú rovnaké, pre každú formu obchodnej spoločnosti sú však v zákone upravené osobitne.

2.1 Vymedzenie pojmov spoločenská zmluva, zakladateľská listina a zakladateľská zmluva

Ako už bolo uvedené, každá obchodná spoločnosť sa zakladá spoločenskou zmluvou v písomnej forme podpísanou všetkými zakladateľmi. Pojmy zakladateľská listina a zakladateľská zmluva sú v podstate synonymami pojmu spoločenská zmluva a používajú sa v závislosti od počtu spoločníkov v obchodnej spoločnosti, respektíve pri založení akciovej spoločnosti.

„V prípade jedného zakladateľa nemôže byť uzatvorená zmluva, pretože zmluva je dvojstranným právnym úkonom.“⁶ Preto zákonodarca používa pri jednoosobových spoločnostiach pojem zakladateľská listina. Hlavným cieľom zakladateľskej zmluvy je iba založenie akciovej spoločnosti, nie fungovanie spoločnosti ako takej. Preto zákonodarca používa pri zakladaní akciovej spoločnosti pojem zakladateľská zmluva.

PRÍKLAD: Akciovú spoločnosť zakladajú dve fyzické osoby, ktoré spíšu zakladateľskú zmluvu. Pri verejnom upisovaní akcií spoločnosti sa však stane spoločníkmi akciovej spoločnosti aj ďalších 8 osôb, ktoré nepodpisovali zakladateľskú listinu. Keby sa pri akciovej spoločnosti používalo pre základný dokument spoločnosti rovnaké označenie ako pri ostatných obchodných spoločnostiach, spoločenská zmluva, každá zmena vlastníctva akcií spoločnosti by mala za následok automatickú potrebu zmeny zakladateľskej listiny spoločnosti.

⁶ PATAKYOVÁ, M. a kol.: *Obchodný zákonník: Komentár*. 1.vydanie, Praha: C. H. Beck, 2006. 1005 s. ISBN 80-7179-510-0, s. 136.

Najmä z dôvodu voľného obchodovania s akciami spoločnosti na kapitálovom trhu, by bol takýto proces nadmieru zaťažujúci, neefektívny a byrokratický.

Úprava vnútorných pomerov akciovej spoločnosti ako aj zásady jej fungovania navonok tvoria obsah osobitného dokumentu spoločnosti, ktorým sú stanovy. K zneniu stanov pristupuje každý nový vlastník akcií akciovej spoločnosti.

To znamená, „že v prípade zmien vnútorných pomerov napr. spoločnosti s ručením obmedzeným (napr. pri zvýšení alebo znížení základného imania) musí nevyhnutne dôjsť k zmene spoločenskej zmluvy. V prípade uskutočnenia týchto zmien v akciovej spoločnosti nedochádza k zmene zakladateľskej zmluvy, ale k zmene stanov spoločnosti.“⁷

„Spoločenskú zmluvu uzavierajú všetci spoločníci, zatiaľ čo zakladateľskú zmluvu uzaviera len časť zakladateľov, ktorí spoločnosť zakladajú.“⁸

Zmluva zakladajúca obchodnú spoločnosť, v akejkoľvek z uvedených foriem, je verejne prístupným dokumentom a povinne sa ukladá do zbierky listín obchodného registra. Má zásadný význam nielen pre založenie a vznik, ale aj pre samotné pôsobenie spoločnosti.

Skladá sa z dvoch druhov obsahových náležitostí. V prvom rade sú to obligatórne náležitosti, bez ktorých nemôže dôjsť k platnému vzniku spoločenskej zmluvy. Potom sú to fakultatívne náležitosti, ktoré sa ďalej členia na obvyklé, ktoré sa v zmluve pravidelne nachádzajú, a náhodilé, ktoré sú zriedkavé. Fakultatívne náležitosti môžu byť v rámci dispozičných oprávnení Obchodného zákonníka upravené na základe dohody spoločníkov.

Formálnymi náležitosťami spoločenskej zmluvy sú:

- a) písomná forma zmluvy, nakoľko § 63 Obchodného zákonníka zakotvuje, že právne úkony týkajúce sa založenia, vzniku, zmeny, zrušenia alebo zániku spoločnosti musia mať písomnú formu,
- b) nevyhnutnosť podpísania zmluvy všetkými zakladateľmi, ktorých pravosť podpisov musí byť úradne osvedčená (možnosť splnomocnenia)

⁷ OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1. vydanie*. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7, s. 150-151.

⁸ KUBÍČEK, P.- MAMOJKA, M.: *Obchodné spoločnosti*. 1.vydanie. Bratislava: VO PF UK, 1999. 179 s. ISBN 80-7160-111-X, s. 36

2.2 Obligatórne náležitosti spoločenskej zmluvy

Výpočet obligatórnych obsahových náležitostí spoločenskej zmluvy je minimálny a pri každom type obchodnej spoločnosti sa zo zákona líši. Pokiaľ by spoločenská zmluva neobsahovala uvedené podstatné náležitosti, bola by neplatná a spoločnosť by nebola založená.

Napriek uvedenému sú niektoré z obligatórnych náležitostí rovnaké pre každý druh obchodnej spoločnosti a niektoré je možné generalizovať:

Obchodné meno a sídlo spoločnosti

Obchodné meno predstavuje základný identifikačný znak obchodnej spoločnosti a v Obchodnom zákonníku je definované ako názov, pod ktorým podnikateľ vystupuje pri svojej podnikateľskej činnosti. Obchodné meno obchodnej spoločnosti je názov, pod ktorým je zapísaná v obchodnom registri.

Obchodné meno si zakladatelia môžu zvoliť celkom ľubovoľne, avšak nesmie byť zameniteľné s obchodným menom iného podnikateľa a nesmie vzbudzovať klamlivú predstavu o podnikateľovi alebo o predmete podnikania. Obchodné meno je právne chránené a v prípade porušenia svojho práva na obchodné meno sa dotknutá osoba môže domáhať súdnej ochrany pred jeho neoprávneným používaním. Platí, že nie je možná odchýlka od obchodného mena oproti tomu, ako je zapísané v obchodnom registri.

Obchodné meno spoločnosti musí obsahovať dodatok, ktorý označuje jej právnu formu, a to v niektorom z presne vymedzených tvarov určených zákonom. Dodatok sa musí používať len jedným zvoleným spôsobom, tak ako bol určený v spoločenskej zmluve a zapísaný v obchodnom registri.

Sídlo spoločnosti sa zapisuje do obchodného registra. Sídlo spoločnosti si zvolí spoločnosť podľa svojej vôle a jeho určenie je rozhodujúcim pre určenie príslušnosti registrového súdu, kde má byť spoločnosť zapísaná do obchodného registra. Osoby zakladajúce spoločnosť musia preukázať, že majú k nehnuteľnosti alebo jej časti vlastnícke právo alebo užívacie právo alebo súhlas vlastníka nehnuteľnosti so zápisom nehnuteľnosti ako sídla alebo miesta podnikania.

Zmena obchodného mena alebo sídla spoločnosti je vždy zmenou spoločenskej zmluvy (zakladateľskej zmluvy, zakladateľskej listiny) a účinnosť nadobúda až zápisom do obchodného registra.

Určenie spoločníkov (zakladateľov)

Ak sú spoločníkmi fyzické osoby, musí spoločenská zmluva obsahovať ich krstné mená, priezviská a bydliská. Ak sú spoločníkmi právnické osoby, musí obsahovať ich obchodné mená a sídla, tak ako sú zapísané v obchodnom registri. Na jednoznačnú identifikáciu sa pri fyzických osobách dopĺňa rodné číslo a pri právnických osobách IČO, pokiaľ im bolo pridelené.

V etape zakladania obchodných spoločností sú zakladatelia totožní s jej spoločníkmi (s výnimkou akciovej spoločnosti). Neskôr však môže dôjsť k zmene v osobe spoločníka, čo má za následok zmenu spoločenskej zmluvy ex lege – zmena musí byť zapísaná do obchodného registra.

Pre úplnosť treba dodať, že určenie zakladateľov nie je obligatórnou náležitosťou zakladateľskej zmluvy (listiny) pri akciovej spoločnosti. Z povahy veci je však zrejmé, že zmluva (listina) bude obsahovať identifikačné údaje zakladateľov.

Predmet podnikania

Predmet podnikania je určitá podnikateľská činnosť, prostredníctvom ktorej sa realizuje účel, na ktorý bola spoločnosť založená. Ak by predmet podnikania bol v rozpore so zákonom alebo dobrými mravmi, je to dôvod na to, aby súd rozhodol o neplatnosti spoločnosti a o jej vstupe do likvidácie. Určiť predmet podnikania prináleží zakladateľom a mal by odrážať skutočný predmet činnosti.

Podmienkou zápisu spoločnosti do obchodného registra je získanie živnostenského alebo iného oprávnenia na činnosť, ktorá má byť ako predmet jej podnikania. Uvedené neplatí, ak sa na výkon činnosti oprávnenie nevyžaduje alebo ak predmet činnosti ustanovuje osobitný zákon.

Na zmenu predmetu podnikania je potrebná zmena spoločenskej zmluvy.

Spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť môžu byť založené aj za iným účelom ako je podnikanie

Uvedeným sme vyčerpali všetky obligatórne náležitosti spoločenskej zmluvy verejnej obchodnej spoločnosti.

Určenie komanditistov a komplementárov / konateľov a členov dozornej rady / počtu členov predstavenstva a dozornej rady

Určenie štatutárnych orgánov a zároveň osôb oprávnených konať v mene spoločnosti je spoločnou obligatórnou náležitosťou spoločenských zmlúv komanditnej spoločnosti a spoločnosti s ručením obmedzeným. Pri akciovej spoločnosti je obligatórnou náležitosťou určenie počtu členov predstavenstva a dozornej rady. Pri komanditnej spoločnosti je určenie komanditistov a komplementárov dôležité aj z dôvodu ručenia za záväzky spoločnosti.

Komplementári v komanditnej spoločnosti sa jednoznačne identifikujú na základe rodného čísla a právnická osoba na základe IČO, pokiaľ jej bolo pridelené. Pri zahraničnej fyzickej osobe sa uvádza dátum narodenia, ak rodné číslo nebolo pridelené. Tieto údaje musia byť v spoločenskej zmluve uvedené z obligatórných dôvodov.

Keďže osoby komplementárov a komanditistov sú totožné s osobami spoločníkov v komanditnej spoločnosti, základné údaje (meno a bydlisko, respektíve názov a sídlo) sú v spoločenskej zmluve uvedené už z tohto titulu.

Konatelia (konateľ) sú štatutárnym orgánom spoločnosti s ručením obmedzeným a môžu byť rozdielni od osôb spoločníkov. Do obchodného registra sa preto zapisuje meno, priezvisko, bydlisko a rodné číslo každého konateľa.

Štatutárnym orgánom môže byť i právnická osoba, pri ktorej je treba uviesť obchodné meno, sídlo a IČO, ak je pridelené a meno, bydlisko a rodné číslo osoby, ktorá je jej štatutárnym orgánom.

Zmena v osobe konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným nie je zmenou spoločenskej zmluvy, lebo zákon hovorí len o uvedení prvých konateľov v spoločenskej zmluve. Avšak zmena počtu konateľov a zmena spôsobu ich konania v mene spoločnosti už zmenou spoločenskej zmluvy je.

Obligatórnou náležitosťou pri spoločnosti s ručením obmedzeným je aj určenie spôsobu, akým konatelia konajú v mene spoločnosti.

Na tomto mieste považujem za potrebné spomenúť praktickú stránku určenia viacerých konateľov s plným oprávnením konať za spoločnosť. Spoločnosť sa takýmto spôsobom môže vyhnúť problémom spojeným napríklad s úmrtím konateľa. V prípade jediného konateľa by spoločnosť ostala prakticky paralyzovaná až do vysporiadania dedičských záležitostí. Rovnaký problém môže nastať aj v prípade komanditnej spoločnosti, ak je na mieste komplementára oprávnená konať iba jedna osoba.

Na druhej strane je potrebné vziať v úvahu podnikateľské riziká spojené s existenciou dvoch a viacerých konateľov s rovnakými oprávneniami konať za spoločnosť.

Spoločnosť s ručením obmedzeným môže ale nemusí zriadiť dozornú radu. Pokiaľ sa spoločníci v spoločenskej zmluve dohodnú na zriadení dozornej rady, je potrebné určiť počet členov dozornej rady a mená, priezviská, bydliská a rodné čísla jej členov. Dozorná rada musí mať aspoň troch členov. Zmena v osobe člena dozornej rady nie je zmenou spoločenskej zmluvy.

Ako už bolo spomenuté, pri akciovej spoločnosti je obligatórnou náležitosťou zakladateľskej zmluvy určenie počtu členov predstavenstva a dozornej rady. Zakladateľská zmluva musí vymedzovať aj ich pôsobnosť a spôsob rozhodovania. Obsadenie orgánov akciovej spoločnosti konkrétnymi osobami je už v kompetencii ustanovujúceho valného zhromaždenia akciovej spoločnosti.

Základné imanie, nepeňažné vklady a výška vkladu spoločníkov

Pri spoločnosti s ručením obmedzeným je určenie výšky základného imania obligatórnou náležitosťou spoločenskej zmluvy. Pri akciovej spoločnosti sa v zakladateľskej zmluve určuje iba navrhované základné imanie. Jeho výška bude v konečnom dôsledku závisieť až od výsledku upisovania akcií.

Komanditná spoločnosť má tiež určité základné imanie, vytvorené vkladmi komanditistov, jeho určenie však nie je obligatórnou náležitosťou spoločenskej zmluvy. Napriek tomu sa výška základného imania komanditnej spoločnosti a rozsah jeho splatenia zapisuje do obchodného registra.

Pri nepeňažnom vklade do spoločnosti je obligatórnou náležitosťou uvedenie predmetu vkladu a určenie peňažnej sumy, ktorou sa tento nepeňažný vklad započítava na vklad spoločníka.

Obligatórnou náležitosťou je aj určenie výšky vkladu každého jednotlivého spoločníka. To neplatí pre akciovú spoločnosť, kde zákon rozlišuje medzi osobami zakladateľov, ktorí spisujú zakladateľskú zmluvu a osobami spoločníkov (akcionárov), ktorí sú vedení v zozname akcionárov spoločnosti.

Určenie správcu vkladov

je obligatórnou náležitosťou spoločenskej zmluvy pri spoločnosti s ručením obmedzeným a pri komanditnej spoločnosti, a obligatórnou náležitosťou zakladateľskej zmluvy pri akciovej spoločnosti. Pri spoločnosti s ručením obmedzeným je povinnosť uviesť v spoločenskej zmluve správcu vkladov upravená osobitne v § 60 ods. 1 Obchodného zákonníka. Správcom vkladov môže byť niektorý zo zakladateľov spoločnosti alebo banka.

Rezervný fond

Spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť majú zo zákona povinnosť vytvárať rezervný fond, z toho akciová spoločnosť už pri vzniku spoločnosti. Komanditná spoločnosť povinnosť vytvárať rezervný fond nemá.

Do spoločenskej (zakladateľskej) zmluvy sa zapisuje výška začiatočného rezervného fondu (pri spoločnosti s ručením obmedzeným iba ak sa na začiatku vytvára), spôsob dopĺňania rezervného fondu a výšku, do ktorej je spoločnosť povinná rezervný fond dopĺňať.

Spôsob dopĺňania fondu si môže spoločnosť upraviť ľubovoľne, platia však zákonom stanovené minimá, ktoré je pri spoločnosti s ručením obmedzeným 5 % z čistého zisku a pri akciovej spoločnosti 10 % z čistého zisku.

Pri spoločnosti s ručením obmedzeným sa rezervný fond dopĺňa minimálne do výšky 10 % základného imania a pri akciovej spoločnosti minimálne do výšky 20 % základného imania.

Určenie predpokladaných nákladov spoločnosti súvisiacich so založením a vznikom spoločnosti

je obligatórnou náležitosťou spoločenskej zmluvy pri spoločnosti s ručením obmedzeným a zakladateľskej zmluvy pri akciovej spoločnosti.

Zakladateľské dokumenty obchodných spoločností nemajú viac spoločných obligatórnych znakov.

2.3 Fakultatívne náležitosti spoločenskej zmluvy

Ostatné náležitosti, mimo obligatórných, ktoré sa zakladatelia rozhodnú upraviť v spoločenskej zmluve sa nazývajú fakultatívne. Absencia fakultatívnych náležitostí však spoločenskú zmluvu nerobí neplatnou. Spoločníci teda môžu svoje vzájomné vzťahy a vnútornú organizáciu spoločnosti upraviť podrobnejšie.

Medzi jednu z najčastejších fakultatívnych náležitostí upravovaných v zakladateľských dokumentoch obchodných spoločností patrí delenie zisku. Pre úplnosť treba dodať, že pri akciovej spoločnosti je spôsob delenia zisku obligatórnou náležitosťou stanov.

Delenie zisku a podieľanie sa na strate je v zásade možné upraviť ľubovoľne.

Je však neprípustné aby sa na zisku podieľala iba jedna skupina spoločníkov alebo iba niektorý zo spoločníkov. Takéto koncipovanie spoločnosti je neprípustné či už podľa zásad rímskeho práva (level spoločnosť) alebo podľa zásady poctivého obchodného styku podľa § 265 Obchodného zákonníka.

Je však otázne, aký pomer rozdelenia zisku (podieľania sa na strate) je ešte možné akceptovať a aké už treba kvalifikovať ako porušovanie poctivého obchodného styku.

Uvedené platí aj pre teoretickú koncepciu, v ktorej by jednému zo spoločníkov prislúchala väčšina zisku a druhý spoločník by sa väčšinovou mierou podieľal na stratách spoločnosti.

3 Založenie obchodných spoločností

„Pod pojmom založenie spoločnosti treba rozumieť zákonom ustanovený postup spísania a prijatia zakladateľských dokumentov spoločnosti.“⁹

3.1 Zakladatelia obchodných spoločností

„Zakladatelia obchodných spoločností sú osoby, ktoré za účelom založenia spoločnosti uzavreli spoločenskú zmluvu (zakladateľskú listinu) o jej založení. Obchodný zákonník v § 56 používa pojem „zakladateľ“ a pojem „spoločník“ na označenie toho istého subjektu, zrejme podľa štádia, v ktorom sa spoločnosť nachádza, či totiž ide o štádium jej zakladania, alebo o štádium jej pôsobenia po založení, resp. vzniku.“¹⁰

Ak zákon neustanovuje inak, môžu byť zakladateľmi spoločnosti fyzické i právnické osoby, ale i zahraničné osoby. Podľa judikátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky môžu byť zakladateľmi obchodných spoločností aj občianske združenia. Zakladateľmi obchodných spoločností môžu byť aj fyzické osoby nespôsobilé na právne úkony. V takomto prípade za ne konajú so súhlasom súdu zákonní zástupcovia.

Zakladatelia kapitálových spoločností a komanditista v komanditnej spoločnosti majú vkladovú povinnosť do spoločnosti. V prípade s.r.o. je minimálna vkladová povinnosť spoločníka stanovená na 30 000 Sk alebo 750 EUR, v prípade komanditistu v komanditnej spoločnosti na 10 000 Sk alebo 250 EUR.

Vkladová povinnosť nie je určená v prípade spoločníkov verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára v komanditnej spoločnosti. Môže však byť ustanovená spoločenskou zmluvou.

Zákon pripúšťa možnosť založenia jednoosobovej spoločnosti. V prípade spoločnosti s ručením obmedzeným má uvedené za následok, že základné imanie musí byť splatené ešte pred zápisom spoločnosti do obchodného registra.

Jednoosobová spoločnosť s ručením obmedzeným nesmie založiť ani byť spoločníkom inej jednoosobovej spoločnosti s ručením obmedzeným. Jedna fyzická osoba môže byť jediným spoločníkom najviac v troch spoločnostiach s ručením obmedzeným.

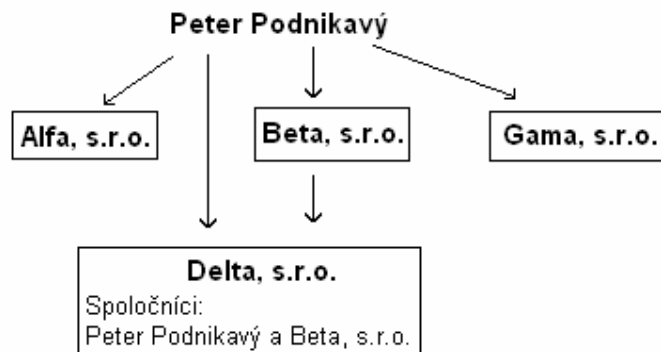
⁹ OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1.* 1.vydanie. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7, s. 151.

¹⁰ HANES, D.: *Spoločnosť s ručením obmedzeným v novej právnej úprave.* 4. prepracované vydanie. Bratislava: Iura edition, 2002. 425 s. ISBN 80-89047-34-3, s. 35.

PRÍKLAD: Fiktívna osoba Peter Podnikavý vykonáva sám, bez spoločníkov, viacero podnikateľských činností. Z dôvodu riadenia podnikateľského rizika pán Podnikavý vykonáva každú činnosť v rámci samostatnej obchodnej spoločnosti s obmedzeným ručením. Za týmto účelom sa stal jediným spoločníkom troch spoločností s ručením obmedzeným.

Na prevádzkovanie štvrtej podnikateľskej činnosti už nemôže založiť štvrtú spoločnosť s ručením obmedzeným, v ktorej by bol jediným spoločníkom. Jednoosobovú spoločnosť s ručením obmedzeným nemôže založiť ani žiadna z jeho spoločností, keďže sú rovnako jednoosobovými spoločnosťami. Možné riešenie, je prezentované na Schéme 1.

Schéma 1.:

Štruktúra dvoch spoločníkov s spoločnosťou Delta s.r.o. môže byť samozrejme ľubovoľná.

Spoločnosť s ručením obmedzeným môže mať najviac 50 spoločníkov.

Akciová spoločnosť môže byť založená jednou právnickou osobou, nie však jednou fyzickou osobou. To však nebraní, aby sa po založení spoločnosti akcie sústredili do vlastníctva jednej fyzickej osoby.

PRÍKLAD: Ďalšou možnosťou pána Petra Podnikavého z predchádzajúceho príkladu je založenie akciovej spoločnosti Delta a.s., ktorej jediným zakladateľom by bola niektorá z jednoosobových s.r.o. pána Podnikavého.

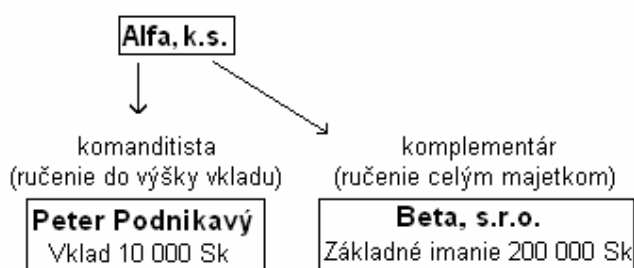
Verejná obchodná spoločnosť je spoločenstvom aspoň dvoch osôb, ktoré ručia za záväzky spoločnosti spoločne a nerozdielne všetkým svojím majetkom. Právna úprava umožňuje, aby bola verejná obchodná spoločnosť založená napríklad dvoma právnickými osobami s obmedzeným ručením. V takomto prípade verejná obchodná

spoločnosť ručí za svoje záväzky svojím majetkom a majetkom spoločností, ktoré sú jej spoločníkmi.

Obdobný spôsob ručenia nastáva v komanditnej spoločnosti, ak miesto jediného komplementára zastáva iná právnická osoba s obmedzeným ručením.

PRÍKLAD: Z bližšie nešpecifikovaného dôvodu sa podnikateľ alebo podnikatelia rozhodnú podnikat' vo forme komanditnej spoločnosti. Majú však eminentný záujem, aby ručili za záväzky spoločnosti iba v obmedzenom rozsahu. Možné riešenie je načrtnuté v Schéme 2.

Schéma 2.:

Fyzická alebo právnická osoba môže byť spoločníkom s neobmedzeným ručením iba v jednej spoločnosti. Viac o ručení v kapitole 4.1 „Ručenie“.

3.2 Obmedzenie zakladania obchodných spoločností

Jednotlivé obmedzenia, ktoré sa týkajú zakladania obchodných spoločností je možné rozdeliť podľa viacerých kritérií. Niektoré z obmedzení už boli spomínané v predchádzajúcej kapitole, konkrétne:

- jednoosobová spoločnosť s ručením obmedzeným nesmie založiť ani byť spoločníkom inej jednoosobovej spoločnosti s ručením obmedzeným
- jedna fyzická osoba môže byť jediným spoločníkom najviac v troch spoločnostiach s ručením obmedzeným
- spoločnosť s ručením obmedzeným môže mať najviac 50 spoločníkov.
- nemožnosť založenia akciovej spoločnosti jednou fyzickou osobou
- fyzická alebo právnická osoba môže byť spoločníkom s neobmedzeným ručením iba v jednej spoločnosti

V súvislosti s bodom b) treba podotknúť, že uvedené obmedzenie sa nevzťahuje na právnické osoby. V praxi to znamená, že akákoľvek dvoj a viacosobová spoločnosť

môže byť jediným spoločníkom v ľubovoľnom počte spoločností s ručením obmedzeným.

V súvislosti s bodom c) treba podotknúť, že uvedené obmedzenie sa vzťahuje aj na komanditnú spoločnosť. Podľa § 93 Obchodného zákonníka, ak nie je v nasledujúcich ustanoveniach Obchodného zákonníka uvedené inak, použijú sa na právne postavenie komanditistov ustanovenia o spoločnosti s ručením obmedzeným.

Z daného možno vyvodiť, že komanditná spoločnosť nemôže mať viac ako 50 komanditistov.

Prax však hovorí o inom:

PRÍKLAD: VAŠE DROGÉRIE, k.s., IČO 35 785 551 má ku dňu 3.4. 2008 70 komanditistov

V prípade prekročenia počtu komanditistov sa spoločnosť vystavuje riziku, že súd v súlade s ustanovením § 68 ods. 6 písm. c) Obchodného zákonníka rozhodne o zrušení spoločnosti a nariadi jej likvidáciu. K prekročeniu počtu spoločníkov by mohlo dôjsť napríklad v dôsledku dedenia obchodného podielu alebo zvýšenia základného imania novými vkladmi a vstupom nových spoločníkov do spoločnosti.

Je však potrebné uviesť, že za prekročenie hranice počtu spoločníkov nie je možné považovať prípad, keď jeden obchodný podiel patrí viacerým osobám. Ide o spoločný obchodný podiel, ktorý je považovaný za jeden obchodný podiel, pričom práva vyplývajúce z tohto obchodného podielu vykonávajú spolumahajitelia obchodného podielu prostredníctvom spoločného zástupcu.

Zákaz založenia novej spoločnosti v dôsledku predchádzajúceho konkurzu

Ak bol na spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá má jedného spoločníka, vyhlásený konkurz, môže táto osoba založiť ďalšiu spoločnosť najskôr po uplynutí jedného roku od vyporiadania záväzkov, ktoré sa viažu na majetok podliehajúci konkurzu podľa právoplatného rozvrhového uznesenia súdu.

Uvedené obmedzenie sa nevzťahuje na viacosobové spoločnosti s ručením obmedzeným. Preto nemožno použiť analógiu a dané ustanovenie nie je možné aplikovať ani na komanditnú spoločnosť. Komanditná spoločnosť nemôže existovať v podobe jednoosobovej spoločnosti

„Pri kreovaní tohto obmedzenia, zákonodarca zrejme vychádzal z negatívnych názorov na konkurz (u nás prevažujúcich), ktoré ho pokladajú predovšetkým za

výsledok nekalej a trestuhodnej činnosti v ekonomike.“¹¹ Viacero autorov sa zhoduje v názore, že jednoročná lehota je tu nadbytočná a postačujúce by bolo viazať tento zákaz na vyporiadanie záväzkov, čo by odstránilo zbytočný sankčný charakter daného obmedzenia.

Právna úprava však bráni len samotnému zakladaniu spoločnosti a nebráni tomu, aby sa spoločník stal jediným spoločníkom už existujúcej spoločnosti. Pri uvedených pochybnostiach o správnosti daného ustanovenia, je možnosť vyhnúť sa danému obmedzeniu len ďalším z jeho nedostatkov.

Ak k úpadku alebo k predĺženiu, ktoré je dôvodom na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu, došlo úmyselným konaním preukázaným právoplatným rozhodnutím súdu, ten, kto úmyselné konanie spôsobil, môže založiť ďalšiu spoločnosť najskôr po uplynutí desiatich rokov od vyporiadania záväzkov zaniknutej spoločnosti.

Sankcia sa neviaže iba na spoločníkov a konateľov spoločnosti, ale na každého, na koho majetok bol v súvislosti s úpadkom spoločnosti vyhlásený konkurz.

3.3 Prípravné práce pred založením obchodnej spoločnosti

V praxi sa môže stať, že založeniu obchodnej spoločnosti budú predchádzať značné prípravné práce, bude potrebné prevziať určité záväzky, nadobudnúť určité práva. V takomto prípade

„bude účelné, aby zakladatelia uzavreli prípravnú zmluvu, v ktorej budú upravené personálne, organizačné a finančné otázky spojené so založením spoločnosti (uzavretím spoločenskej zmluvy) s prípadnými sankciami za nedodržanie stanovených podmienok. ... Ide o nepomenovaný typ zmluvy (*contractus innominati*), ktorý možno uzavrieť buď na základe § 51 Občianskeho zákonníka alebo podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, podľa toho, či sa na založení spoločnosti podieľajú podnikatelia alebo nepodnikajúce fyzické alebo právnické osoby.“¹²

¹¹ OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1.* 1.vydanie. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7, s. 337.

¹² FEKETE, I.: *Obchodná spoločnosť s ručením obmedzeným: Komplexná príručka.* Bratislava: Miroslav Mračko, EPOS, 2004. 711 s. ISBN 80-8057-584-3, s. 80.

„Z inštitútov upravených v Obchodnom zákonníku môže ísť o prípad zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy § 289, v ktorej si budúci spoločníci upravujú povinnosť uzavrieť spoločenskú zmluvu.“¹³

„Úkony zakladateľov, ktoré smerujú ešte len k založeniu spoločnosti nemožno považovať za konanie v mene spoločnosti a pri založení spoločnosti je potrebné, aby sa medzi zakladateľmi dohodlo, ako sa s takýmito úkonmi naloží.“¹⁴

3.4 Založenie verejnej obchodnej spoločnosti

Spoločenská zmluva verejnej obchodnej spoločnosti sa vyznačuje najväčším rozsahom zmluvnej voľnosti. Aj tak však musí obsahovať tieto obligatórne náležitosti:

- a) obchodné meno a sídlo spoločnosti,
- b) určenie spoločníkov uvedením názvu a sídla právnickej osoby alebo mena a bydliska fyzickej osoby,
- c) predmet podnikania spoločnosti.

Absencia týchto znakov (náležitostí) by mala za následok neplatnosť zmluvy. Spoločníci sa môžu dohodnúť, že spoločenská zmluva bude obsahovať aj fakultatívne náležitosti, ktoré bližšie upravujú podmienky ich budúcej podnikateľskej činnosti, napríklad práva a povinnosti spoločníkov, dobu trvania spoločnosti a podobne.

Verejnú obchodnú spoločnosť môžu založiť tak právnické, ako aj fyzické osoby, pričom ich počet nesmie počas celej doby existencie klesnúť pod 2 osoby.

Zákon spoločníka nezaväzuje k povinnosti vložiť do spoločnosti vklad. Táto povinnosť sa však môže dohodnúť medzi spoločníkmi v spoločenskej zmluve alebo môže vyplývať z vyhlásenia spoločníka o prevzatí záväzku na vklad. Peňažné aj nepeňažné vklady spoločníkov sa stávajú majetkom spoločnosti a spoločníci nemajú nárok na ich vrátenie. V spoločenskej zmluve však môže byť ustanovené, že pre prípad zániku spoločnosti majú spoločníci predkupné právo k nepeňažným vkladom, ktoré do spoločnosti vložili.

Spoločník je povinný splatiť svoj vklad v lehote určenej v spoločenskej zmluve, inak bez zbytočného odkladu po vzniku spoločnosti. V oneskorenom splatení peňažného vkladu, je povinný platiť úrok z omeškania vo výške 20 % z dlžnej sumy

¹³ HANES, D.: *Spoločnosť s ručením obmedzeným*. 3. prepracované vydanie. Bratislava: Iura edition, 2000. 327 s. ISBN 80-88715-74-1, s. 54.

¹⁴ UHLIAROVÁ, A.: *Založenie a vznik spoločnosti s ručením obmedzeným*. Diplomová práca. 1. vydanie, Bratislava: [s.n.], 2005. 66 s., s. 32.

ročne, ak spoločenská zmluva neurčuje inak. Táto povinnosť sa týka len splatenia peňažného vkladu. Spoločníci si môžu dohodnúť v spoločenskej zmluve, aby sa táto povinnosť týkala aj nepeňažného vkladu. Spoločník nie je povinný zvýšiť svoj vklad nad hodnotu určenú v spoločenskej zmluve ani doplniť túto hodnotu v prípade strát, ak spoločenská zmluva neurčuje inak.

3.5 Založenie spoločnosti s ručením obmedzeným

Spoločnosť sa zakladá uzavretím spoločenskej zmluvy alebo spísaním zakladateľskej listiny, ak spoločnosť zakladá jediný zakladateľ. Do 31. januára 2004 bolo zakladateľskú listinu nutné spísať vo forme notárskej zápisnice o právnom úkone.

Obligatórne náležitosti spoločenskej zmluvy (zakladateľskej listiny) sú:

- a) obchodné meno a sídlo spoločnosti,
- b) určenie spoločníkov uvedením názvu a sídla právnickej osoby alebo mena a bydliska fyzickej osoby,
- c) predmet podnikania (činnosti),
- d) výška základného imania a výška vkladu každého spoločníka a výšku splatených vkladov pri založení spoločnosti včítane spôsobu a lehoty splácania vkladu, a pokiaľ ide o nepeňažné vklady, aj ich predmet a určenie peňažnej sumy, v akej sa nepeňažný vklad započítava na vklad spoločníka, ku ktorému sa zaviazal,
- e) mená a bydliská a rodné čísla prvých konateľov spoločnosti a spôsob, akým konajú v mene spoločnosti; pri zahraničnej fyzickej osobe sa uvádza dátum narodenia, ak rodné číslo nebolo pridelené,
- f) mená a bydliská a rodné čísla členov prvej dozornej rady, pokiaľ sa zriaďuje; pri zahraničnej fyzickej osobe sa uvádza dátum narodenia, ak rodné číslo nebolo pridelené,
- g) určenie správcu vkladov
- h) výšku rezervného fondu, ak spoločnosť vytvára rezervný fond pri svojom vzniku, a výšku, do ktorej je spoločnosť povinná rezervný fond dopĺňať, a spôsob dopĺňania,
- i) výhody poskytnuté osobám podieľajúcim sa na založení spoločnosti alebo na činnostiach smerujúcich k nadobudnutiu oprávnenia na jej činnosť,
- j) predpokladané náklady spoločnosti súvisiace so založením a vznikom spoločnosti,

k) ďalšie údaje, ak tak ustanovuje zákon.

Absencia obligatórnych náležitostí by mala za následok neplatnosť zmluvy. Spoločenská zmluva môže určiť, že spoločnosť vydá stanovy, ktoré upravia vnútornú organizáciu spoločnosti a podrobnejšie niektoré záležitosti obsiahnuté v spoločenskej zmluve.

Hodnota základného imania musí byť aspoň 200 000 Sk alebo 5000 EUR, ak je menovitá hodnota akcií vyjadrená v eurách, a minimálna výška vkladu jedného spoločníka musí byť aspoň 30 000 Sk alebo 750 EUR, pričom na založení spoločnosti sa môže každý spoločník zúčastniť iba jedným vkladom. Výška vkladu sa môže pre jednotlivých spoločníkov určiť rozdielne, musí však byť vyjadrená kladným celým číslom, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Celková hodnota vkladov musí súhlasiť s hodnotou základného imania spoločnosti, ktorá sa zapisuje do obchodného registra.

Každá zmena hodnoty základného imania musí byť schválená valným zhromaždením spoločnosti a musí byť zapísaná v obchodnom registri. Výška základného imania spoločnosti a výška vkladu každého spoločníka nesmie počas trvania spoločnosti klesnúť pod uvedenú minimálnu sumu.

Pokiaľ sa spoločníci nedohodnú inak, podľa splateného vkladu sa určuje ich podiel na zisku, vyrovnávací podiel a podiel na likvidačnom zostatku. Spoločník nemôže jednostranným právnym úkonom započítať svoju pohľadávku voči spoločnosti proti pohľadávke spoločnosti na splatenie vkladu, ku ktorému sa zaviazal.

3.6 Založenie akciovej spoločnosti

Na založenie akciovej spoločnosti je potrebné uzavretie zakladateľskej zmluvy, v prípade, že spoločnosť zakladajú dvaja alebo viacerí zakladatelia, alebo uzavretie zakladateľskej listiny, v prípade, že spoločnosť zakladá jeden zakladateľ, ktorý však musí byť právnickou osobou. V oboch prípadoch musí byť dokument vyhotovený vo forme notárskej zápisnice o právnom úkone. Súčasťou týchto dokumentov musí byť i návrh stanov spoločnosti.

V závislosti na spôsobe, akým bude vytvárané základné imanie rozlišujeme dva spôsoby založenia akciovej spoločnosti:

1. na základe výzvy na upisovanie akcií (sukcesívne, postupné založenie),
2. bez výzvy na upisovanie akcií (simultánne, jednorázové založenie).

Zakladateľská zmluva alebo zakladateľská listina musí obsahovať tieto obligatórne náležitosti:

- a) obchodné meno, sídlo a predmet podnikania (činnosti),
- b) navrhované základné imanie,
- c) počet akcií, ich menovitú hodnotu, formu a podobu; ak sa majú vydať akcie rôznych druhov, ich názov a opis práv s nimi spojených; údaj o obmedzení prevoditeľnosti akcií, ak majú byť vydané akcie na meno, ktorých prevoditeľnosť je obmedzená,
- d) emisný kurz, za ktorý spoločnosť akcie vydáva,
- e) počet akcií, ktoré upisujú jednotliví zakladatelia,
- f) určenie predmetu nepeňažného vkladu a určenie peňažnej sumy, v akej sa nepeňažný vklad započítava za plnenie emisného kurzu akcií, ktoré zakladateľ upísal, ak sa zakladateľ zaväzuje vložiť do spoločnosti nepeňažný vklad,
- g) určenie správcu vkladov podľa
- h) predpokladané náklady spoločnosti súvisiace s jej založením a vznikom.

Ak sa má spoločnosť založiť na základe výzvy na upisovanie akcií, musí zakladateľská zmluva alebo zakladateľská listina ďalej obsahovať:

- a) čas a miesto upisovania akcií,
- b) postup pri upísaní akcií prevyšujúcich navrhované základné imanie, najmä určenie, či zakladatelia po upísaní navrhovaného základného imania umožnia upisovanie ďalších akcií; ak sa pripúšťa upisovanie akcií prevyšujúcich navrhované základné imanie, určenie, či sa o upísané akcie prevyšujúce navrhované základné imanie zvýši výška navrhovaného základného imania alebo či sa bude krátiť počet upísaných akcií jednotlivým upisovateľom v pomere, v akom upísali akcie pri zachovaní navrhovanej výšky základného imania, prípadne čiastočnom zvýšení navrhovaného základného imania; zakladateľská zmluva môže určiť aj iný postup pri upísaní akcií prevyšujúcich navrhované základné imanie,
- c) miesto a čas na splatenie časti upísaných akcií a jej výšky,

- d) spôsob zvolania ustanovujúceho valného zhromaždenia upisovateľov.

V zakladateľskej zmluve musí byť dohodnutá aj každá výhoda, ktorá môže byť poskytnutá osobám, ktoré sa podieľali na založení spoločnosti alebo na činnostiach smerujúcich k nadobudnutiu oprávnenia na jej činnosť; iné zvýhodnenie nemožno poskytnúť.

Stanovy akciovej spoločnosti

plnia funkciu spoločenskej zmluvy. Zakladateľská zmluva, respektíve zakladateľská listina zaväzuje zakladateľov, nie však ďalších upisovateľov. Po vzniku spoločnosti nezaväzuje ani akcionárov, ani spoločnosť a jej orgány. Funkciu základného dokumentu spoločnosti preberajú stanovy, ktoré zaväzujú aj akcionárov spoločnosti, ktorí nie sú zmluvnou stranou zakladateľskej zmluvy. Stanovy musia byť schválené pred vznikom spoločnosti.

Stanovy spoločnosti musia obsahovať tieto obligatórne náležitosti:

- a) obchodné meno a sídlo spoločnosti,
- b) predmet podnikania (činnosti),
- c) výšku základného imania a spôsob splácania akcií; prípadne aj podmienenú výšku základného imania, ak valné zhromaždenie rozhodlo o podmienenom zvýšení základného imania alebo schválenú výšku základného imania, ak valné zhromaždenie poverilo predstavenstvo zvýšiť základné imanie,
- d) počet akcií, ich menovitú hodnotu a podobu, ako aj určenie, či akcie znejú na meno alebo na doručiteľa ak spoločnosť vydáva akcie v oboch formách, počet akcií na doručiteľa a počet akcií na meno, prípadne uvedenie obmedzenia prevoditeľnosti akcií na meno,
- e) spôsob zvolávania valného zhromaždenia, jeho pôsobnosť a spôsob jeho rozhodovania,
- f) počet členov predstavenstva, dozornej rady alebo iných orgánov, ako aj vymedzenie ich pôsobnosti a spôsob rozhodovania,
- g) výšku začiatočného rezervného fondu a výšku, do ktorej je spoločnosť povinná ho dopĺňať, a spôsob dopĺňania,
- h) spôsob rozdelenia zisku,
- i) dôsledky porušenia povinnosti splatiť včas upísané akcie,
- j) spôsob zvyšovania a znižovania základného imania a

- k) postup pri dopĺňaní a zmene stanov,
- l) ďalšie údaje, ak to ustanovuje zákon.

Stanovy podľa potreby upravia tiež:

- a) vydávanie rôznych druhov akcií, ich označenie, počet a práva s nimi spojené a
- b) pravidlá pre vydávanie dlhopisov a práva s dlhopismi spojené.

Hodnota základného imania akciovej spoločnosti musí byť aspoň 1 000 000 Sk alebo aspoň 25 000 EUR, ak je menovitá hodnota akcií vyjadrená v eurách. Základné imanie nemôže počas existencie spoločnosti klesnúť pod zákonom stanovenú minimálnu výšku.

3.6.1 Sukcesívne založenie akciovej spoločnosti

PRÍKLAD: Peter Podnikavý má podnikateľský nápad, na ktorého realizáciu potrebuje získať spoločníkov, ktorí by poskytli dodatočný kapitál. Keďže predpokladá, že jeho podnikateľský nápad osloví širokú verejnosť, Peter Podnikavý sa rozhodne pre sukcesívne založenie akciovej spoločnosti. Keďže akciovú spoločnosť nemôže založiť ako jednotlivá fyzická osoba, zakladateľom je spoločnosť Alfa s.r.o. vlastnená pánom Podnikavým.

Sukcesívnym založením akciovej spoločnosti sa zabezpečujú finančné prostriedky prevyšujúce vklady zakladateľov. Dôvodom môže byť nedostatok kapitálu potrebného na podnikanie, alebo záujem kapitálovo sa na spoločnosti podieľať len do určitej miery. Verejnou výzvou na upisovanie akcií sa rozumie výzva na upisovanie akcií uskutočnená akýmikoľvek vhodnými prostriedkami, ktorými sa zabezpečí oboznámenie širokej verejnosti o konaní upisovania akcií.

Verejná výzva má charakter verejnej ponuky podľa osobitných predpisov. Zakladatelia sú výzvou na upísanie akcií viazaní až do uplynutia lehoty určenej vo výzve. Počas tejto lehoty nemôžu meniť podmienky výzvy, ani návrh stanov spoločnosti.

PRÍKLAD: Pán Podnikavý sa nechce vzdať kontroly nad novozakladanou akciovou spoločnosťou. Na druhej strane mieni prostredníctvom Alfa s.r.o. vlastniť menej ako polovicu akcií spoločnosti. Vo verejnej výzve na upisovanie akcií preto určí obmedzenie maximálneho množstva upísaných akcií jedným

subjektom. Rozdrobením akcionárskej štruktúry spoločností zníži riziko straty kontroly nad spoločnosťou.

Ak sa zakladateľom nepodarí v lehote na upisovanie akcií upísať dostatočné množstvo akcií (t.j. hodnota upísaných akcií nedosiahne výšku navrhovaného, respektíve zákonom stanoveného minimálneho¹⁵ základného imania), upisovanie akcií je neúčinné, pokiaľ by do jedného mesiaca po uplynutí lehoty na upisovanie neupísali akcie predstavujúce chýbajúci zvyšok základného imania zakladateľa.

V tomto prípade zanikajú práva a povinnosti upisovateľa z upísania akcií a zakladateľa sú povinní spoločne a nerozdielne bez zbytočného odkladu vrátiť upisovateľovi vklad alebo časť vkladu splatenú pri upísaní akcií. Zakladatelia môžu spísať novú zakladateľskú zmluvu a uverejniť novú výzvu na upisovanie akcií, to však už ide o nový proces zakladania spoločnosti.

Zakladatelia sú povinní umožniť záujemcom o upisovanie akcií nahliadnuť do navrhovaných stanov spoločnosti, ktoré musia byť upisovateľom k dispozícii na nahliadnutie v každom upisovacom mieste.

K upísaniu akcie dochádza zápisom do listiny upisovateľov alebo dorúčením písomného prejavu vôle upisovateľa. Upísanie ako prejav vôle upisovateľa musí obsahovať aspoň:

- a) obchodné meno alebo názov, sídlo a identifikačné číslo právnickej osoby, ak je pridelené, alebo meno, bydlisko a rodné číslo fyzickej osoby, ktorá upisuje akcie; ak je upisovateľom zahraničná fyzická osoba, uvádza sa dátum narodenia, ak rodné číslo nebolo pridelené,
- b) počet, menovitú hodnotu, formu, prípadne druh upisovaných akcií,
- c) emisný kurz upisovaných akcií,
- d) lehoty na splácanie upísaných akcií,
- e) podpis upisovateľa.

Na základe výzvy na upisovanie akcií nemožno upisovať akcie nepenažnými vkladmi. V čase upísania musí upisovateľ uhradiť minimálne 10 % menovitej hodnoty

¹⁵ Novela Obchodného zákonníka č. 19/2007 umožňuje účinné upisovanie akcií aj v prípade, ak do konca lehoty vyhlásenej vo výzve na upisovanie akcií nedosiahne hodnota upísaných akcií výšku navrhovaného základného imania, dosiahne však najmenej hodnotu základného imania ustanovenú zákonom. Túto možnosť však musí zakladateľská zmluva (listina) výslovne pripustiť.

upísaných akcií na účet peňažného ústavu, ktorý je uvedený vo výzve na upisovanie. Ak si túto povinnosť nesplní, je upísanie neúčinné.

Následne má povinnosť, najneskôr do začatia ustanovujúceho valného zhromaždenia, splatiť najmenej 30 % menovitej hodnoty upísovaných akcií, ak nie je v zakladateľskej zmluve určená vyššia splátková povinnosť. Nesplnenie povinnosti má opäť za účinok neúčinnosť upísania.

Zvyšnú čiastku musí uhradiť v prospech spoločnosti do jedného roka od jej vzniku.

Akcie sa upisujú do výšky navrhovaného základného imania. Ak zakladateľská zmluva (alebo zakladateľská listina) ukladá povinnosť prijať ďalšie upisovanie akcií, zakladatelia ho príjmu a zvýšia navrhované základné imanie na ustanovujúcom valnom zhromaždení.

Zakladatelia sú povinní ešte pred zápisom spoločnosti do obchodného registra vydať upisovateľovi akcií písomné potvrdenie o splatení vkladu alebo jeho časti. Po zápise spoločnosti do obchodného registra spoločnosť vymení toto potvrdenie za dočasný list alebo za akciu, ak je splatená celá jej menovitá hodnota.

Do 60 dní odo dňa, kedy sa dosiahlo upísanie navrhovaného základného imania zvolajú zakladatelia ustanovujúce valné zhromaždenie, na ktorom sa rozhodne o založení akciovej spoločnosti, o stanovách spoločnosti a taktiež o založení a obsadení orgánov spoločnosti.

O konaní ustanovujúceho valného zhromaždenia sa vyhotovuje zápisnica, ktorá má formu notárskej zápisnice. Zápisnica z konania ustanovujúceho valného zhromaždenia musí obsahovať uznesenia prijaté ustanovujúcim valným zhromaždením a úplné znenie schválených stanov. Prílohu zápisnice tvorí listina prítomných upisovateľov.

3.6.2 Simultánne založenie akciovej spoločnosti

Pri založení spoločnosti bez výzvy na upisovanie akcií, sa spoločnosť zakladá zakladateľskou zmluvou alebo zakladateľskou listinou, ak ju zakladá jedna právnická osoba. Zmluva musí okrem obligatórnych náležitostí obsahovať aj prejav vôle zakladateľov založiť spoločnosť, znenie schválených stanov spoločnosti a určenie prvých členov orgánov spoločnosti, ktorých podľa stanov spoločnosti volí jej valné zhromaždenie.

Zakladatelia sa zaväzujú splatiť celé základné imanie spoločnosti sami. Zakladateľská zmluva sa vyhotovuje notárskou zápisnicou. Pri takomto založení spoločnosti sa nevyžaduje konanie ustanovujúceho valného zhromaždenia.

4 Založenie komanditnej spoločnosti

Ako už bolo uvedené, k založeniu komanditnej spoločnosti dochádza uzavretím spoločenskej zmluvy. Na jej platnosť sa vyžaduje písomná forma a osvedčené podpisy všetkých spoločníkov, komplementárov aj komanditistov.

Typickým znakom komanditnej spoločnosti je existencia dvoch skupín spoločníkov s odlišným právnym postavením v spoločnosti. Jedni, komplementári, ručia za záväzky spoločnosti všetkým svojím majetkom osobne, spoločne a nerozdielne a druhá skupina spoločníkov, komanditisti, ručí za záväzky spoločnosti len do výšky nesplatennej časti vkladu, k vloženiu ktorého sa zaviazali v spoločenskej zmluve.

Komanditista je teda spoločníkom, ktorého účasť je podmienená vložením vkladu do spoločnosti. Komplementárom zákon vkladovú povinnosť neurčuje.

Každý komandista je zo zákona povinný vložiť do spoločnosti minimálne vklad vo výške 10 000 Sk. Vklad je povinný splatiť v lehote určenej spoločenskou zmluvou, inak po vzniku spoločnosti bez zbytočného odkladu, prípadne po vzniku svojej účasti v spoločnosti.

Vklady spoločníkov tvoria základné imanie spoločnosti. Výška základného imania aj rozsah jeho splatenia spoločníkmi sa zapisuje do obchodného registra. Minimálna výška základného imania komanditnej spoločnosti nie je zákonom určená.

Spoločenská zmluva komanditnej spoločnosti musí obsahovať nasledovné obligatórne náležitosti:

- a) obchodné meno a sídlo spoločnosti,
- b) určenie spoločníkov uvedením názvu a sídla právnickej osoby alebo mena a bydliska fyzickej osoby,
- c) predmet podnikania,
- d) určenie, ktorí zo spoločníkov sú komplementári a ktorí komanditisti; pri osobách, ktoré sú komplementármi, sa uvádza aj rodné číslo fyzickej osoby alebo identifikačné číslo právnickej osoby, ak bolo pridelené; pri zahraničnej fyzickej osobe sa uvádza dátum narodenia, ak rodné číslo nebolo pridelené,
- e) výšku vkladu každého komanditistu.

Absencia týchto znakov (náležitostí) by mala za následok neplatnosť zmluvy. Zákon taktiež nevylučuje, aby si spoločníci, ak to pokladajú za potrebné, dali do spoločenskej zmluvy i úpravu ďalších záležitostí týkajúcich sa spoločnosti. Ide napríklad o:

- povinnosť komplementárov vložiť do spoločnosti vklad
- pravidlá rozdelenia zisku
- vyrovnávací podiel
- dôsledky smrti spoločníka
- úprava zákazu konkurencie
- prevoditeľnosť podielu komanditistu
- podiel spoločníka na likvidačnom zostatku

Pokiaľ si spoločníci nedohodnú niečo iné, vzťahy medzi nimi sa budú riadiť dispozitívnymi ustanoveniami Obchodného zákonníka.

Komanditnú spoločnosť môžu založiť tak právnické, ako aj fyzické osoby, pričom ich počet nesmie počas celej doby existencie klesnúť pod 2 osoby (jeden komplementár a jeden komanditista).

Zánik účasti komplementárov je dôvodom pre zrušenie komanditnej spoločnosti, zánik účasti komanditistov je predpokladom pre zmenu právnej formy spoločnosti (bez likvidácie) na verejnú obchodnú spoločnosť – kontinuita právnickej osoby zostane zachovaná.

4.1 Ručenie

Každá obchodná spoločnosť ručí za svoje záväzky v prvom rade svojím obchodným majetkom.

Obchodný majetok spoločnosti predstavuje súhrn všetkých vecí, ku ktorým má spoločnosť vlastnícke právo, ako aj pohľadávky zo záväzkových vzťahov a iné majetkové práva, ako aj peniazmi ocenené iné hodnoty. Na rozdiel od obchodného majetku je základné imanie vo svojej podstate iba účtovnou veličinou, ktorá väčšinou nezodpovedá reálnemu stavu majetku spoločnosti. Skutočná hodnota majetku spoločnosti závisí od výsledkov hospodárenia, to znamená, že môže byť vyššia aj nižšia ako základné imanie. Avšak v prípade kapitálových spoločností nikdy nemôže klesnúť pod minimálnu výšku základného imania ustanovenú zákonom.

Osobné obchodné spoločnosti ručia za svoje záväzky nielen svojim obchodným majetkom ale aj osobným majetkom svojich spoločníkov (s výnimkou komanditistov v komanditnej spoločnosti), spoločne a nerozdielne.

„V podstate ide o princíp solidárneho ručenia spoločníkov za záväzky spoločnosti, ktorý vo vzťahu k tretím osobám (veriteľom spoločnosti) nemožno modifikovať vzájomnou dohodou spoločníkov. Jeho pôsobenie vo vzťahu k veriteľom je absolútne, t.j. nezávislé od vôle spoločníkov, pretože vyplýva priamo z kogentných zákonných ustanovení.

Ak spoločenská zmluva, na základe ktorej bola osobná obchodná spoločnosť založená, obsahuje ustanovenia o tom, že niektorý zo spoločníkov ručí za záväzky spoločnosti len v zmluvne vymedzenom (t.j. v obmedzenom) rozsahu, takáto dohoda spoločníkov vo vzťahu k tretím osobám je právne irelevantná. Jej účinok sa však prejaví vo vnútornom vzťahu spoločnosti. V praxi to znamená, že na výzvu veriteľa je ktorýkoľvek zo spoločníkov povinný uspokojiť veriteľovu pohľadávku, avšak vzájomné vyrovnanie medzi spoločníkmi v rámci takto uspokojenej pohľadávky (t.j. regresný nárok spoločníka, ktorý uspokojil veriteľovu pohľadávku, voči ostatným spoločníkom) sa posudzuje podľa príslušných ustanovení spoločenskej zmluvy obsahujúcich osobitnú dohodu spoločníkov o spôsobe ich ručenia za záväzky spoločnosti.“¹⁶

Neobmedzené ručenie komplementára v komanditnej spoločnosti sa v praxi často rieši spôsobom, že miesto jediného komplementára v spoločnosti zastáva iná právnická osoba s obmedzeným ručením, najčastejšie spoločnosť s ručením obmedzeným.

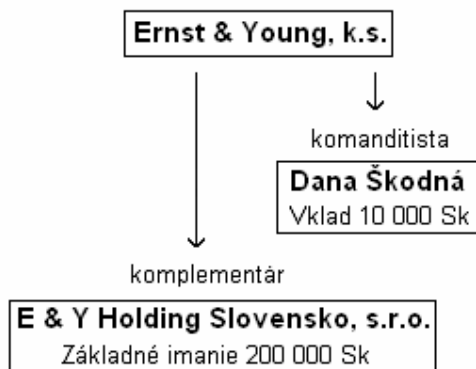
Ako komanditné spoločnosti vystupujú prakticky všetky daňovoporadenské a audítorské firmy. Nepriamo ich k tomu núti osobitná právna úprava, ktorá im dovoľuje využiť na podnikanie iba niektorú z foriem osobných obchodných spoločností – verejnú obchodnú spoločnosť alebo komanditnú spoločnosť. Neobmedzeným ručením chcel zákonodarca asi zdôrazniť osobnú zodpovednosť pri výkone ich podnikateľskej činnosti.

Prezentovanou koncepciou sa firmy neobmedzenému ručeniu čiastočne vyhli, keď komanditná spoločnosť ručí za svoje záväzky iba svojím majetkom a majetkom kapitálovej spoločnosti, ktorá je jej jediným komplementárom.

¹⁶ OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1.* 1.vydanie. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7, s. 138.

PRÍKLADY: *Ernst & Young, k.s., Deloitte Tax k.s., PricewaterhouseCoopers Tax, k.s., KPMG Slovensko Advisory, k.s., KPMG TAX k.s., ATC servis, k.s., Tax Advisory, k.s., ...*

Schéma Ernst & Young, k.s.:

Ako už bolo spomínané v kapitole 3.1 „Zakladatelia obchodných spoločností“, obdobný spôsob ručenia môže nastať vo verejnej obchodnej spoločnosti, ak sú jej spoločníkmi iba iné právnické osoby s obmedzeným ručením.

„Ak obchodné meno komanditnej spoločnosti obsahuje meno komanditistu, ručí tento komanditista za záväzky spoločnosti ako komplementár.“¹⁷, to znamená neobmedzene, celým svojím majetkom. V takomto prípade nemôže byť dotyčná osoba komplementárom v inej komanditnej spoločnosti, ani spoločníkom verejnej obchodnej spoločnosti.

Dôvodom je § 56, odsek 5, Obchodného zákonníka, ktorý hovorí, že fyzická alebo právnická osoba môže byť spoločníkom s neobmedzeným ručením iba v jednej spoločnosti.

Z toho vyplýva, že osoba, fyzická či právnická, ktorá vystupuje ako komplementár v komanditnej spoločnosti, nemôže založiť ďalšiu komanditnú spoločnosť ani verejnú obchodnú spoločnosť a nemôže vystupovať ako komplementár vo viacerých komanditných spoločnostiach, ani nemôže byť spoločníkom inej verejnej obchodnej spoločnosti.

¹⁷ BENČÍK, P.: Komanditná spoločnosť je medzistupňom medzi v.o.s. a s.r.o.. In: *Ekonomický a právny poradca podnikateľa*, roč. 8, 2001, č.14-15, s. 250 - 256, s. 253.

5 Osobité inštitúty pri komanditnej spoločnosti

5.1 Právna subjektivita komanditnej spoločnosti

Komanditnú spoločnosť ako formu obchodnej spoločnosti poznajú právne poriadky viacerých štátov. Nie všetky jej však priznávajú postavenie právnickej osoby.

„Na rozdiel od nášho právneho poriadku, ktorý subjekty práva delí buď na osoby fyzické, alebo právnické, právne poriadky štátov nemeckej právnej oblasti pripúšťajú aj existenciu takých subjektov práva, ktoré nie sú ani fyzickými ani právnickými osobami. Patrí k nim aj komanditná spoločnosť založená podľa rakúskeho alebo nemeckého práva.

Na túto skutočnosť prihliada aj náš Obchodný zákonník, ktorý v § 22 priznáva právnu spôsobilosť aj iným než fyzickým zahraničným osobám (zákon teda výslovne nehovorí o právnických osobách), pokiaľ majú spôsobilosť byť samostatným nositeľom práv a povinností v zmysle právneho poriadku štátu, podľa ktorého boli založené.“¹⁸

5.2 Právne postavenie komplementárov a komanditistov

Jedným zo špecifík komanditnej spoločnosti je fakt, že zákon priznáva jednej skupine spoločníkov silnejšie právne postavenie, ako druhej skupine spoločníkov: „Zákon priznáva komplementárom právne silnejšie postavenie v porovnaní s komanditistami, nakoľko sú to práve oni, koho sa bytostným spôsobom dotýka úspešnosť alebo neúspešnosť podnikateľskej činnosti k.s.“¹⁹ Komplementári sú zákonom preferovaní nielen pri obchodnom vedení spoločnosti ale podľa § 101 Obchodného zákonníka sú komplementári aj štatutárnym orgánom spoločnosti. Funkciu štatutárneho orgánu komanditnej spoločnosti nemôže zastávať iná osoba ako komplementár spoločnosti.

Komanditista je oprávnený za spoločnosť konať iba ak mu bola udelená prokúra alebo písomné plnomocenstvo. Teoretici práva sa však rôznia v názoroch, či spoločnosť zaväzuje konanie komanditistu bez splnomocnenia. V každom prípade, ak by

¹⁸ OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1.* 1.vydanie. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7, s. 309.

¹⁹ BENČÍK, P.: Komanditná spoločnosť je medzistupňom medzi v.o.s. a s.r.o.. In: *Ekonomický a právny poradca podnikateľa*, roč. 8, 2001, č.14-15, s. 250 - 256, s. 255.

spoločnosť konanie komanditistu bez splnomocnenia neschválila, komanditista zodpovedá za náhradu spôsobenej škody.

5.3 Počet komanditistov a komplementárov

Ako už bolo uvedené, na základe analógie s ustanoveniami Obchodného zákonníka o spoločnosti s ručením obmedzeným je možné konštatovať, že komanditná spoločnosť nemôže mať viac ako 50 komanditistov.²⁰

Počet komplementárov v spoločnosti však nie je obmedzený, rovnako ako nie je obmedzený počet spoločníkov vo verejnej obchodnej spoločnosti.

5.4 Vklad komanditistu

Ďalším špecifikom pri fungovaní komanditnej spoločnosti je inštitút vkladu komanditistu. Až do novely Obchodného zákonníka účinnnej od 1.1. 2000 Obchodný zákonník priamo neurčoval minimálny vklad komanditistu. Zákon však odkazoval na ustanovenia o spoločnosti s ručením obmedzeným. Podľa § 93 Obchodného zákonníka, ak v § 94 až § 104 nie je uvedené inak, použijú sa na komanditnú spoločnosť primerane ustanovenia Obchodného zákonníka o verejnej obchodnej spoločnosti a na právne postavenie komanditistov ustanovenia o spoločnosti s ručením obmedzeným.

Na základe analógie bolo možné usudzovať, že minimálny vklad komanditistu musí byť aspoň 30 000 Sk, rovnako ako minimálny vklad spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným. Nekomplexnosť právnej úpravy komanditnej spoločnosti však umožnila rôzne výklady, opierajúce sa napríklad o neexistenciu minimálneho základného imania v komanditnej spoločnosti alebo o rozdielne právne postavenie komanditistu v komanditnej spoločnosti a spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným. Prax registrových súdov sa nakoniec ubrala smerom, že do obchodného registra boli zapísané aj komanditné spoločnosti, v ktorých bol vklad komanditistu napríklad 5 000 Sk, čím dali za pravdu názorom, že nie je určené minimum pre vklad komanditistu.

Z tohto pohľadu však strácal význam inštitút komanditistu ako spoločníka, ktorého účasť v komanditnej spoločnosti je podmienená vložením vkladu do spoločnosti.

²⁰ V zmysle § 93 Obchodného zákonníka aplikujeme § 105 odsek 3 – „spoločnosť môže mať najviac 50 spoločníkov“.

Vedené do absurdity, ako vklad komanditistu mohla stačiť aj symbolická 1 koruna slovenská.

Situácia sa vyriešila až spomínanou novelou, ktorá od 1.1. 2000 zaviedla povinnosť komanditistu vložiť do spoločnosti vklad vo výške určenej spoločenskou zmluvou, najmenej však vo výške 10 000 Sk. V súvislosti so zavedením Eura na Slovensku bola neskôr pridaná alternatívna možnosť minimálneho vkladu 250 Eur, ak je hodnota vkladu vyjadrená v eurách.

Podobne sa postupovalo v Českej republike, kde bol určený minimálny vklad komanditistu 5000 Kč.

V obchodnom registri sú však stále zapísané komanditné spoločnosti, v ktorých je vklad jednotlivých komanditistov nižší ako 10 000 Sk. Tieto spoločnosti sa vystavujú riziku, že súd v súlade s ustanovením § 68 ods. 6 písm. c) Obchodného zákonníka rozhodne o zrušení spoločnosti a nariadi jej likvidáciu.

Odlišne od spoločnosti s ručením obmedzeným je upravená aj lehota na splatenie vkladu. Kým v spoločnosti s ručením obmedzeným má spoločník povinnosť splatiť vklad v lehote určenej spoločenskou zmluvou, najneskôr však do 5 rokov od vzniku spoločnosti; pri komanditnej spoločnosti zákon hovorí o splatení vkladu bez zbytočného odkladu po vzniku spoločnosti, ak nie je lehota splatenia vkladu určená v spoločenskej zmluve.

Bohužiaľ zákon už neurčuje, akú dobu je ešte možné považovať za splatenie vkladu bez zbytočného odkladu po vzniku spoločnosti a akú dobu už nie. Preto je potrebné venovať zvýšenú pozornosť úprave tejto lehoty v spoločenskej zmluve.

5.5 Kadučné konanie

je konanie vedúce k vylúčeniu spoločníka zo spoločnosti rozhodnutím valného zhromaždenia. Tento inštitút spoločnosti s ručením obmedzeným sa môže uplatniť v prípade nesplnenia povinnosti splatiť vklad v stanovenej lehote alebo v prípade nesplnenia príplatkovej povinnosti na úhradu strát spoločnosti, ktorú si môžu spoločníci fakultatívne dohodnúť v spoločenskej zmluve.

Na uplatnenie kadučného konania na osobu komanditistu v komanditnej spoločnosti doteraz neexistoval jednotný názor. Spornou bola najmä otázka hlasovania o vylúčení spoločníka v súvislosti s nevyhnutnou zmenou spoločenskej zmluvy.

V prípade spoločnosti s ručením obmedzeným nemôže pri hlasovaní o vylúčení spoločníka tento spoločník vykonávať svoje hlasovacie právo. Pri komanditnej spoločnosti bol doteraz takýto postup v rozpore s § 97 odsek 3 Obchodného zákonníka, ktorý hovoril, že na zmenu spoločenskej zmluvy komanditnej spoločnosti je potrebný súhlas všetkých jej spoločníkov. Vylúčenie spoločníka je samozrejme zmenou spoločenskej zmluvy.

V našej právnej teórii existuje len minimum vyjadrení sa k danému problému, pokiaľ mi je známe, prevažne negatívneho charakteru – kadučné konanie nie je možné použiť pri komanditnej spoločnosti.

Napriek tomu, právna teória v Českej republike zastáva vo väčšine názor, že inštitút kadučného konania je možné aplikovať aj na komanditnú spoločnosť.²¹

Riešenie spornej otázky priniesla novela Obchodného zákonníka 659/2007 Z.z., ktorá zmenila § 97 odsek 3 v tom zmysle, že na zmenu spoločenskej zmluvy komanditnej spoločnosti je potrebný súhlas všetkých spoločníkov len ak zákon neustanovuje inak. Pri tomto znení sporného paragrafu je možné pri kadučnom konaní v zmysle § 93 aplikovať § 127 odsek 5, z čoho vyplýva, že pri hlasovaní o vylúčení komanditistu nemôže tento komanditista vykonávať svoje hlasovacie právo.

Tento výklad však zatiaľ nie je verifikovaný právnou praxou. Preto sa komanditné spoločnosti môžu aj naďalej vystaviť riziku, že takto vylúčený komanditista sa bude na súde domáhať určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia o svojom vylúčení²².

Preto je aj naďalej aktuálne uvažovať pri vylúčení spoločníka z komanditnej spoločnosti z dôvodu nesplnenia vkladovej povinnosti o použití určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (99/1963 Zb.).

Osobne si myslím, že vzhľadom na fakty:

- a) existencia komanditistu je predpokladom vzniku a existencie komanditnej spoločnosti;
- b) účasť komanditistu v spoločnosti je podmienená vložením vkladu do spoločnosti;
- c) nárok na splatenie vkladu je možné uplatniť na súde;
- d) komanditista nie je štatutárnym orgánom spoločnosti;

²¹ pozri DVOŘÁK, T.: *Komanditní společnost*. 1.vydanie. Praha: ASPI Publishing, 2004. 309 s. ISBN 80-7357-027-0, str. 153.

²² podľa § 131 Obchodného zákonníka

e) komanditista sa nepodieľa na obchodnom vedení spoločnosti; nie je vo väčšine prípadov vôbec potrebné a ani účelné uvažovať v komanditnej spoločnosti nad vylúčením komanditistu.

5.6 Komanditná spoločnosť na akcie

je špeciálny druh komanditnej spoločnosti, ktorej špeciálnu úpravu poznal Hospodársky zákonník, nahradený terajším Obchodným zákonníkom.

Jej korene však treba hľadať v prvopočiatkoch komanditnej spoločnosti, ako najstaršieho typu obchodnej spoločnosti vôbec.

„Komanditná spoločnosť vznikala v stredoveku, v čase existencie cirkevného zákazu požičiavania peňazí na úrok, ako aj v čase, keď sa isté skupiny osôb vzhľadom na svoje postavenie nemohli stať obchodníkmi (kňazi, dôstojníci, šľachtici). Zároveň však tieto skupiny osôb boli ochotné spolufinancovať zámorské obchody.“²³

Už samotný názov komanditnej spoločnosti vystihuje spôsob zainteresovania verejnosti na podnikaní spoločnosti a tým aj ekonomickú podstatu spoločnosti (taliansky **commandita** = zverený majetok). „Komanditisti zverujú spoločnosti majetkový vklad, ktorého sa ujímajú komplementári (latinsky **comple** = zabrať, obsadiť), ktorých úlohou je samostatne riadiť činnosť spoločnosti a majetok spoločnosti zhodnotiť.“²⁴

Komanditná spoločnosť bola v tých časoch využívaná najmä za účelom dosiahnutia zisku z námorného obchodu. Chudobní moreplavci (komplementári) dostali kapitál od šľachtica (komanditistu) a o prípadný zisk sa podelili vopred stanoveným pomerom. V prípade neúspechu prišiel moreplavec o všetko, šľachtic iba o svoj vklad.

Íšlo o „kapitálové spojenie veriteľa s dlžníkom, ktoré veriteľovi = investorovi, garantovalo vrátenie jeho peňazí, nie však priamou formou, ale podielom na zisku, a to pri obmedzenom ručení investora.“²⁵

Vývoj obchodného práva a s ním spojený vznik právnych foriem spoločnosti s ručením obmedzeným a akciovej spoločnosti mal za dôsledok úpadok obľuby

²³ PATAKYOVÁ, M.: Postavenie spoločníka v komanditnej spoločnosti – niektoré legislatívne a aplikačné problémy, In: *ACI UC XXIV 2006*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2006, s. 123 – 131. ISBN 80-223-2236-9, s. 123.

²⁴ ELIÁŠ, K. a kol.: *Obchodní zákoník, praktické poznámkové vydání s výběrem judikatury od roku 1990*. 4. prepracované a rozšírené vydanie, Praha: Linde, 2004. 946 s. ISBN 80-7201-475-7, s. 237., preklad z českého jazyka

²⁵ DVORÁK, T.: *Komanditní společnost*. 1.vydanie. Praha: ASPI Publishing, 2004. 309 s. ISBN 80-7357-027-0, str. 2., preklad z českého jazyka

a výskytu komanditnej spoločnosti. „Komanditná spoločnosť svojím spôsobom zainteresovania verejnosti na podnikaní (komanditisti) predchádzala spoločnosti akciovej“.²⁶

Myšlienka účasti v komanditnej spoločnosti ako forma investície sa vyvinula v právnu formu komanditnej spoločnosti na akcie, v ktorej bol kapitál komanditistov rozdelený na akcie znejúce na meno.

Ako už bolo spomínané, táto forma komanditnej spoločnosti bola z nášho práva vylúčená nahradením Hospodárskeho zákonníka novým Obchodným zákonníkom. Avšak aj za súčasného právneho stavu je stále možná faktická (nie však formálnoprávna) existencia tohto typu spoločnosti.

„Faktická možnosť vzniku týchto spoločností vyplýva z ustanovenia § 59 ods. 1 Obchodného zákonníka, v zmysle ktorého vkladom spoločníka môžu byť nielen peňažné prostriedky, ale aj akékoľvek iné peniazmi oceniteľné hodnoty. V zmysle tohto ustanovenia možno vklad spoločníka, ktorý je zhmotnený v akciách, považovať za nepeňažný vklad.“²⁷

Považujem za potrebné dodať, že pre vloženie nepeňažného vkladu do komanditnej spoločnosti nie je potrebný znalecký posudok a spoločenská zmluva komanditnej spoločnosti nemusí obsahovať ani určenie peňažnej sumy, v akej sa nepeňažný vklad započíta za vklad spoločníka.²⁸

Fungovanie obdoby komanditnej spoločnosti na akcie je uľahčené aj možnosťou jednoduchého prevodu obchodného podielu komanditistu na inú osobu. Bližšie pozri nasledujúcu podkapitolu „Zmena spoločenskej zmluvy a prevod podielu komanditistu“.

Exkurz z histórie nám pomáha poodhaliť aj ďalšie možnosti využitia komanditnej spoločnosti v súčasnej obchodnej praxi. Komanditná spoločnosť je vhodná nie len na akumuláciu kapitálu, ale komplementár má kontrolu nad podnikaním aj pri nepomere vkladov, čo z pohľadu zakladateľa robí z komanditnej spoločnosti stále zaujímavú alternatívu akciovej spoločnosti.

²⁶ PATAKYOVÁ, M.: Postavenie spoločníka v komanditnej spoločnosti – niektoré legislatívne a aplikačné problémy, In: *ACI UC XXIV 2006*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2006, s. 123 – 131. ISBN 80-223-2236-9, s. 123.

²⁷ OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1.* 1.vydanie. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7, s. 310.

²⁸ pozri: OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1.* 1.vydanie. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7, s. 163 a 311.

5.7 Zmena spoločenskej zmluvy a prevod podielu komanditistu

Na zmenu spoločenskej zmluvy komanditnej spoločnosti je potrebný súhlas všetkých jej spoločníkov, ak zákon neustanovuje inak, na rozdiel od zmeny spoločenskej zmluvy verejnej obchodnej spoločnosti, ktorá sa môže meniť aj rozhodnutím iba časti spoločníkov, ak to umožňuje spoločenská zmluva.

Ustanovenia o komanditnej spoločnosti však pripúšťajú osobitnú výnimku, a to pre prípad prevodu podielu komanditistu. Spoločenská zmluva môže ustanoviť, že na zmenu spoločenskej zmluvy z tohto dôvodu sa súhlas ostatných spoločníkov nevyžaduje (prevod podielu je vždy zmenou spoločenskej zmluvy).

Na prevod podielu komplementárov sa už vyžaduje súhlas všetkých spoločníkov bez výnimky. Rovnako na zmenu počtu komplementárov alebo komanditistov v spoločnosti, či na zmenu výšky ich vkladu je potrebný súhlas všetkých spoločníkov.

Uvedené naznačuje možné spôsoby kapitalizácie komanditnej spoločnosti, keď investor (komanditista) sa môže meniť ľubovoľne, kým osoba zhodnocujúca kapitál (komplementár) iba so súhlasom všetkých zainteresovaných.

6 Komanditná spoločnosť v praxi

Komanditná spoločnosť patrí v dnešnej dobe medzi najmenej frekventované typy obchodných spoločností. V obchodnom registri nájdeme najmä komanditné spoločnosti zamerané na oblasť daňového poradenstva. K ich vzniku však viedla legislatívna úprava poskytovania daňového poradenstva, nie využitie osobitných črt komanditnej spoločnosti.

Ďalej nájdeme v obchodnom registri spoločnosti, v ktorých bolo potrebné alebo účelné rozdeliť skupiny spoločníkov podľa určitých kritérií a vymedziť ich vzájomné vzťahy. Jedna skupina osôb má postavenie komplementárov, zodpovedá za vedenie spoločnosti, ale za záväzky spoločnosti ručí celým svojim majetkom. Druhá skupina osôb má postavenie komanditistov, má vkladovú povinnosť, nezasahuje do vedenia spoločnosti, ale za záväzky spoločnosti ručí iba do výšky svojho vkladu zapísaného v obchodnom registri.

PRÍKLADY: *AR - PI k.s., IČO 36 048 488; A D J, komanditná spoločnosť, IČO 31 335 560; AGENTÚRA, k.s. v likvidácii, IČO 31 431 241; ...*

Dôvody pre takúto konštrukciu môžu byť rôzne. Zväčša však ide o výkon povolaní, u ktorých zákonodarca vyžaduje ručenie celým majetkom pre zdôraznenie závažnosti nesprávneho výkonu povolania alebo o zverenie majetkových hodnôt do správy tretím osobám. Ručenie celým svojím majetkom je vyjadrením osobnej zodpovednosti za správu daného majetku.

Vzhľadom na fakt, že do komanditnej spoločnosti je možné vložiť vklad v akejkoľvek výške a podobe, využitie komanditnej spoločnosti na správu majetku je veľmi flexibilné.

Navyše, ako už bolo uvedené, osoby komanditistov sa môžu meniť ľubovoľne počas trvania spoločnosti, bez potreby súhlasu ostatných spoločníkov s prevodom podielu..

Právnu formu komanditnej spoločnosti je možné použiť aj pri realizácii podnikateľských nápadov:

PRÍKLAD: *Pán Peter Podnikavý má podnikateľský nápad, ktorý na prezentácii, ktorú zorganizoval, oslovil široké spektrum potencionálnych investorov. Doterajšie podnikateľské skúsenosti pána Podnikavého naučili, že najlepšie funguje podnikanie, o ktorom rozhoduje iba jedna osoba neobmedzovaná záujmami iných osôb. Vzhľadom na vysokú atraktivitu*

podnikateľského nápadu a dobrú reputáciu pána Podnikavého, sú investori ochotní investovať svoj kapitál do spoločnosti pána Podnikavého aj bez toho, aby získali faktický vplyv na spoločnosť.

Pán Podnikavý sa preto rozhodol pre založenie komanditnej spoločnosti. Jediným komplementárom spoločnosti bude spoločnosť s ručením obmedzeným vlastnená výlučne pánom Podnikavým. Z dôvodu, že štatutárnym orgánom komanditnej spoločnosti je komplementár, pán Podnikavý bude ako jediný konateľ komplementára riadiť komanditnú spoločnosť. V prípade nepredvídaných udalostí ručí za záväzky komanditnej spoločnosti s.r.o. pána Podnikavého z pozície komplementára celým svojím majetkom, ktorý je v tomto prípade rovný výške základného imania 5000 Eur.

Investori, s ktorými sa pán Podnikavý dohodol o účasti na podnikaní budú mať postavenie komanditistov. Jeden z investorov poskytne ako nepeňažný vklad do spoločnosti dlhodobý prenájom výrobnéj haly, druhý softvér vyvinutý špeciálne pre potreby podnikania komanditnej spoločnosti, tretí jedno osobné a dva nákladné automobily a ďalší traja peňažné prostriedky.

Podiel na zisku jednotlivých spoločníkov bude predmetom spoločenskej zmluvy. Spoločenská zmluva by mala obsahovať čo najpodrobnejší popis podnikateľskej činnosti spoločnosti, možné nakladanie s majetkom spoločnosti a kontrolné mechanizmy v spoločnosti. Keďže komanditisti nemajú žiaden reálny vplyv na bežný chod spoločnosti, je to najmä v ich záujme.

Pán Podnikavý vie, že takýmto spôsobom nebude obmedzovaný v podnikaní a nad spoločnosťou bude mať kontrolu aj napriek jeho minoritnému vkladu do podnikania. Má taktiež istotu, že prostriedky potrebné na podnikanie bude mať k dispozícii počas celej plánovanej existencie spoločnosti. Komanditista nemôže vystúpiť zo spoločnosti bez súhlasu ostatných spoločníkov, vrátane pána Podnikavého, ako konateľa komplementára. Naopak, splnenie vkladovej povinnosti, ku ktorej sa komplementár zaviazal v spoločenskej zmluve, možno vymáhať súdnou cestou.

Komanditisti však vedia, že v súlade s podmienkami dohodnutými v spoločenskej zmluve, môžu svoj podiel kedykoľvek predať tretej osobe. V spoločenskej zmluve je taktiež možné upraviť predkupné právo ostatných spoločníkov. Naopak, pán Podnikavý nemôže predať svoj podiel bez súhlasu

ostatných spoločníkov. Komplementára nie je možné, na rozdiel do komanditistu, ani vylúčiť zo spoločnosti.

Komanditisti sa, na rozdiel od komplementára, okrem rizika neúspešného podnikania nevystavujú žiadnym iným podnikateľským rizikám. Za prípadné porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov nesie plnú zodpovednosť komplementár, ako štatutárny orgán spoločnosti. Zosobnenie prípadných škôd alebo pokút udelených komanditnej spoločnosti voči pánovi Podnikavému je možné špecifikovať v spoločenskej zmluve.

7 Obdobie medzi založením a vznikom obchodných spoločností

7.1 Konanie v mene spoločnosti po založení a pred jej vznikom

Proces konštituovania obchodnej spoločnosti môžeme rozdeliť na dve etapy. Prvou z nich, vedúcou k vzniku spoločnosti, je jej založenie. Druhou je fáza vzniku. „Medzi týmito dvoma fázami je spoločnosť v štádiu svojho vzniku (*in stadi nascendi*).“²⁹ „Spoločnosť ako právny subjekt doteraz nie je, a je možné priznať jej len latentnú existenciu.“³⁰

Spoločnosť je síce v zmysle spoločenskej zmluvy založená a musí vyvíjať činnosť smerujúcu k uvedeniu spoločnosti do života, ale na druhej strane, takto konštituovaný subjekt ešte nie je plnohodnotným subjektom právneho poriadku.

Napriek tomu obchodná spoločnosť nadobúda v tomto období určité práva. Vzťahy vznikajúce v tomto štádiu upravujú všeobecné ustanovenia Obchodného zákonníka § 60 a § 64.

Za spoločnosť môže pred jej vznikom konať akákoľvek osoba na konanie poverená. Konajúce osoby sú z tohto konania zaviazané spoločne a nerozdielne. Ak spoločníci alebo príslušný orgán spoločnosti konanie v mene spoločnosti schválili do troch mesiacov od vzniku spoločnosti, platí, že z tohto konania je spoločnosť zviazaná od počiatku (*ex tunc*). Schválením konania v mene spoločnosti vznikne *cesia* z konajúcej osoby na spoločnosť a zo záväzku je zviazaná od tohto momentu spoločnosť.

Spoločnosť však môže záväzok prevziať iba pri splnení dvoch podmienok:

- a) záväzok súvisí so vznikom spoločnosti
- b) zo záväzku sú zviazaní zakladatelia alebo štatutárny orgán, alebo jeho členovia.

V prípade, že spoločnosť záväzok neprevzme alebo nemôže prevziať, sú z týchto záväzkov zviazané osoby, ktoré záväzky v mene spoločnosti prevzali. Rovnako zodpovedajú za spôsobenú škodu.

²⁹ FEKETE, I.: *Obchodná spoločnosť s ručením obmedzeným: Komplexná príručka*. Bratislava: Miroslav Mračko, EPOS, 2004. 711 s. ISBN 80-8057-584-3, s. 74.

³⁰ ELIÁŠ, K.: *Společnost s ručením omezeným*. 1.vydanie. Praha: Prospektrum, 1997. 254 s. ISBN 80-7175-047-6, s.49., preklad z českého jazyka

V prípade neistoty, či predmet záväzku možno podriaďovať medzi záväzky súvisiace so vznikom spoločnosti alebo v prípade konania inej poverenej osoby, Obchodný zákonník dáva možnosť, aby osoby konajúce v mene spoločnosti prevzali záväzok v mene spoločnosti s odkladacou podmienkou účinnosti tohto záväzku.

Spoločníci alebo príslušný orgán spoločnosti môže prevziať akýkoľvek záväzok uzavretý v mene spoločnosti s odkladacou podmienkou účinnosti záväzku.

Osoby konajúce v mene spoločnosti sa nevystavujú žiadnemu riziku, nakoľko v prípade neprevzatia záväzkov uzatvorených s odkladacou podmienkou účinnosti, právne následky takýchto právnych úkonov vôbec nenastanú.

Osoby, ktoré konali v mene spoločnosti pred jej vznikom, sú povinné vyhotoviť zoznam právnych úkonov, ktoré má spoločnosť schváliť tak, aby boli schválené do troch mesiacov od vzniku spoločnosti. Ak spôsobili porušením tejto povinnosti škodu, zodpovedajú za ňu veriteľom spoločne a nerozdielne.

Po prevzatí záväzkov je štatutárny orgán spoločnosti alebo jeho členovia povinný bez zbytočného odkladu oznámiť účastníkom záväzkových vzťahov schválenie právnych úkonov, ktoré boli vykonané pred vznikom spoločnosti.

K uvedenému je potrebné dodať, že v Obchodnom zákonníku nie je bližšie definované, čo všetko môžeme považovať za „záväzky súvisiace so vznikom spoločnosti“. Z praxe však ide nielen o úkony smerujúce k vydaniu živnostenského oprávnenia a úkony súvisiace so zápisom spoločnosti do obchodného registra, ale aj o úkony, ktoré už pripravujú podmienky pre samotné podnikanie.

Príklady konania pred vznikom spoločnosti:

- získanie živnostenského alebo iného oprávnenia na podnikateľskú činnosť
- uzavretie zmluvy o zriadení bežného účtu v banke
- uzavretie nájomnej zmluvy na sídlo spoločnosti
- uzavretie zmluvy o poskytnutí právnej pomoci
- uzavretie zmluvy o daňovom poradenstve
- kúpne zmluvy na zariadenie potrebné pre výrobu
- uzavretie pracovnej zmluvy so zamestnancami
- uzavretie zmluvy o zriadení telefónnej a internetovej linky
- uzavretie poisťovnej zmluvy

Podľa českej judikatúry patrí medzi konania súvisiace so vznikom spoločnosti aj uzavretie zmlúv zabezpečujúcich výrobné prostriedky.

7.2 Správca vkladu a správa vkladu

V období medzi založením a vznikom obchodnej spoločnosti ešte spoločnosť ako samostatná právnická osoba neexistuje, a preto nemôže nadobudnúť vlastnícke alebo iné práva ku vkladom. Problém rieši inštitút správcu vkladu.

Inštitút správcu vkladu má svoje opodstatnenie pri kapitálových spoločnostiach, kde v spoločnosti s ručením obmedzeným musí byť splatených aspoň 30 % vkladov pred podaním návrhu na zápis do obchodného registra (minimálne 50 % 50 % zo zákonom ustanovenej minimálnej výšky základného imania) a celé základné imanie v prípade jednoosobovej spoločnosti. Pri akciovej spoločnosti musí byť pred zápisom do obchodného registra upísaná celá hodnota základného imania a splatených najmenej 30 % z peňažných vkladov.

Svoje opodstatnenie má správca vkladu aj pri komanditnej spoločnosti, kde sa vytvára základné imanie vkladmi komanditistov. Zákon však pri komanditnej spoločnosti neurčuje podmienku splatiť časť vkladov pred zápisom do obchodného registra.

Dôležitý je správca vkladu aj pri nepeňažnom vklade, keďže nepeňažný vklad musí byť podľa § 59 odsek 2 Obchodného zákonníka splatený ešte pred zápisom výšky základného imania do obchodného registra.

Časť vkladov spoločníkov splatené pred vznikom spoločnosti spravuje zakladateľ, ktorý je tým poverený v spoločenskej zmluve. Spoločenská zmluva môže správou vkladov poveriť aj banku, aj keď nie je zakladateľom spoločnosti.

Niektorí autori v tejto súvislosti poukazujú na skutočnosť, že vhodnejšie by bolo umožniť, aby správcom vkladu bola osoba odlišná od zakladateľov, osoba, ktorá požíva ich dôveru. Opodstatnenosť tohto stanoviska možno deklarovať na príklade, ak má obchodná spoločnosť jediného zakladateľa, ktorý bude zároveň aj správcom vkladov. „Účelom inštitútu správy vkladov je totiž nielen to, aby konkrétna osoba deklarovala splatenie vkladu registrovému súdu, ale predovšetkým garancia voči tretím osobám, ktorým vzniknú pohľadávky voči spoločnosti, a títo budú mať záujem uspokojiť sa zo základného imania spoločnosti.“³¹

Ak spoločenská zmluva určuje ako správcu vkladu niektorého zo zakladateľov, zakladateľ vyjadruje svoj súhlas s výkonom správy vkladov už samotným podpisom

³¹ BĚLOHLÁVEK, A. J.: Vklady do obchodní společnosti. In: *Daňová a hospodářská kartotéka*, roč. 4, 1996, č. 2, s. 14 - 16, s. 14.

spoločenskej zmluvy. Ak je však za správcu vkladu určená banka, musí medzi zakladateľmi a bankou dôjsť k uzavretiu osobitnej zmluvy. Banka môže byť poverená správou vkladov peňažných aj nepenažných. V Českej republike môže byť banka poverená len správou peňažných vkladov.

Správou vkladov môže byť poverená aj právnická osoba, ak je zároveň zakladateľom spoločnosti. Ustanovenie právnickej osoby za správcu vkladu môže byť výhodnejšie napríklad v prípade, ak má vklad spoločníka nepenažnú podobu a vyžaduje si zvláštnu starostlivosť (napríklad je potrebné kvalifikované uskladnenie nepenažného vkladu).

Prevzatím vkladov správcom sa vlastnícke pomery nemenia. Správca sa stáva len ich detentorom a vlastníkom aj naďalej zostáva osoba, ktorá daný vklad poskytuje. Vlastnícke práva ku vkladom alebo k ich častiam splateným pred vznikom spoločnosti, prípadne aj iné práva k týmto vkladom prechádzajú na spoločnosť dňom jej vzniku.

Správa vkladov zahŕňa povinnosti súvisiace s prevzatím vkladov, ich opatrovaním, ako aj výkonom právnych úkonov smerujúcich k zachovaniu predmetu vkladu.

Spôsob, akým správca vkladov preberá peňažné a nepenažné vklady závisí od predmetu vkladu. Pri hnutelných veciach je to odovzdanie, pri oceniteľných právach je to odovzdanie potrebných listín, pri obchodnom podiele zmluvou o jeho prevode a pri cenných papieroch závisí od ich podoby druhu a formy. Pri nehnuteľnostiach vystaví vkladateľ správcovi vkladu písomné prehlásenie s osvedčeným podpisom „o vklade nehnuteľnosti do spoločnosti a o súhlase s prevodom vlastníckeho práva na založenie spoločnosti“³²

Vlastnícke právo k nehnuteľnosti nadobúda spoločnosť až povolením vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Ak sa na prevod práva k predmetu nepenažného vkladu vyžaduje zápis do osobitnej evidencie podľa osobitného zákona, je štatutárny orgán spoločnosti povinný podať návrh na zápis do tejto evidencie do 15 dní od vzniku spoločnosti.

Osoba spravujúca vklady je povinná vydať písomné vyhlásenie o splatení vkladu alebo jeho častí jednotlivými spoločníkmi, ktoré sa prikladá k návrhu na zápis do obchodného registra.

Ak správca vkladu uvedie vo vyhlásení vyššiu sumu, než je splatená, ručí do výšky tohto rozdielu voči spoločnosti za splnenie povinnosti spoločníka splatiť vklad a v

³² PATAKYOVÁ, M. a kol.: *Obchodný zákonník: Komentár*. 1.vydanie, Praha: C. H. Beck, 2006. 1005 s. ISBN 80-7179-510-0, s. 145.

rovnakej výške voči veriteľom spoločnosti za záväzky spoločnosti. Ručenie správcu vkladu voči veriteľom spoločnosti zaniká splatením vkladov, ktorých sa uvedenie vyššej sumy vo vyhlásení týkalo.

Po vzniku spoločnosti je osoba spravujúca vklady povinná odovzdať ich bez zbytočného odkladu spoločnosti. Ak spoločnosť nevznikne, je povinná ich vrátiť. Za splnenie tejto povinnosti ručia ostatní zakladatelia obchodnej spoločnosti spoločne a nerozdielne.

V praxi sa využíva fakt, že pri návrhu na zápis spoločnosti do obchodného registra nie je povinnosťou predkladať výpis z bankového účtu. Jediným zákonom predpísaným dôkazom o splatení vkladov do základného imania, ktorý je potrebné registrovému súdu predložiť, je vyhlásenie správcu vkladu, ktoré tvorí prílohu návrhu na zápis spoločnosti do obchodného registra.

Ak je v takomto prípade správcom vkladu niektorý zo zakladateľov spoločnosti, ktorý predloží registrovému súdu nepravdivé vyhlásenie o splatení časti vkladov, môže sa stať, že aj kapitálová obchodná spoločnosť vznikne bez splatenia jedinej koruny vkladu. Zakladateľ, ktorý takéto vyhlásenie urobil, ručí za záväzky spoločnosti nie len do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri, ale ručí aj za vklady, ktoré prehlásil za splatené.

8 Vznik obchodných spoločností

„Vznik spoločnosti je dvojstupňový, pričom zložitosť tohto procesu závisí od právnej formy zakladanej spoločnosti. Spoločnosť musí byť najskôr založená a až po jej založení môže vzniknúť ako právnická osoba tým, že sa zapíše do obchodného registra.“³³

Obchodná spoločnosť teda vzniká dňom, ku ktorému bola zapísaná do obchodného registra. „Týmto dňom spoločnosť vzniká právne, t.j. nadobúda právnu subjektivitu.“³⁴ Zápis do obchodného registra má teda v tomto smere právotvorný, konštitutívny účinok. Netreba však zabúdať na potrebu zverejnenia zápisu v Obchodnom vestníku, pretože až týmto dňom nastávajú všeobecné účinky zápisu voči každému.

Najrozšírenejším spôsobom podnikania je podnikanie na základe živnostenského oprávnenia. Živnostenský list alebo koncesnú listinu vydá živnostenský úrad pred zápisom do obchodného registra na žiadosť oprávnených osôb, ak je preukázané, že obchodná spoločnosť bola založená. Obchodnej spoločnosti však vznikne živnostenské oprávnenie až dňom jej zápisu do obchodného registra.

Posledným formálnym krokom pred začatím samotného podnikania je registrácia obchodnej spoločnosti na vecne a miestne príslušnom daňovom úrade. Každá obchodná spoločnosť, ktorá získala povolenie alebo oprávnenie na podnikateľskú činnosť na území Slovenskej republiky, je povinná registrovať sa do 30 dní u miestne príslušného správcu dane.

Lehota začne plynúť nasledujúci deň po dni nadobudnutia právoplatnosti povolenia alebo oprávnenia na podnikanie. Daňový úrad po preverení vyžadovaných údajov prideli spoločnosti daňové identifikačné číslo (DIČ) a o vykonanej registrácii vydá osvedčenie.

Ak pri založení obchodnej spoločnosti nie je výslovne určené, že sa zakladá na dobu určitú, platí, že bola založená na dobu neurčitú.

³³ PATAKYOVÁ, M. a kol.: *Obchodný zákonník: Komentár*. 1.vydanie, Praha: C. H. Beck, 2006. 1005 s. ISBN 80-7179-510-0, s.136.

³⁴ OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1.* 1.vydanie. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7, s.151.

8.1 Vznik obchodnej spoločnosti transformáciou

Obchodná spoločnosť môže vzniknúť aj premenou (transformáciou) z inej právnej formy obchodnej spoločnosti, ak zákon neustanovuje inak. Zmenou právnej formy spoločnosť ako právnická osoba nezaniká, dochádza však k zmene vnútorných pomerov a právneho postavenia spoločníkov. Obchodná spoločnosť sa môže zmeniť na hociktorú inú formu spoločnosti alebo družstvo.

Vzhľadom na podstatný vplyv zmeny právnej formy na postavenie spoločníkov, zákon vyžaduje na rozhodnutie o zmene právnej formy jednotný súhlas spoločníkov. Táto podmienka však môže byť upravená spoločenskou zmluvou odlišne od zákona.

Zákon taxatívne vymedzuje povinný obsah rozhodnutia o zmene právnej formy. Musí obsahovať najmä:

- a) obchodné meno, sídlo a identifikačné čísla spoločnosti pred zmenou právnej formy spoločnosti;
- b) právnu formu a obchodné meno spoločnosti po zmene právnej formy;
- c) podiely spoločníkov v spoločnosti, prípadne výšku vkladov spoločníkov do spoločnosti po zmene právnej formy; ak sa mení právna forma na akciovú spoločnosť aj podobu, druh, formu, menovitú hodnotu a počet akcií spoločníkov po zmene právnej formy;
- d) návrh spoločenskej zmluvy, prípadne stanov spoločnosti po zmene právnej formy;
- e) určenie osôb, ktoré budú štatutárnym orgánom alebo členmi štatutárneho orgánu, prípadne dozornej rady po zmene právnej formy, ak spoločnosť mení právnu formu na akciovú spoločnosť alebo spoločnosť s ručením obmedzeným.

Určenie členov predstavenstva akciovej spoločnosti sa nevyžaduje, ak spoločnosť mení právnu formu na akciovú spoločnosť a ak predstavenstvo podľa stanov volí dozorná rada.

Doterajšia spoločnosť zaniká dňom svojho výmazu z obchodného registra a nový právny subjekt vzniká dňom, ku ktorému bude zapísaný do registra. Zákon vyžaduje, aby obidva zápisy boli vykonané k tomu istému dňu.

Zmena právnej formy spoločnosti je v zákone (§ 69b) podrobnejšie upravená pri transformácií spoločnosti s ručením obmedzeným a akciovej spoločnosti. Dôvodom je ochrana veriteľov a ostatných spoločníkov týchto kapitálových spoločností.

8.2 Návrh na zápis spoločnosti do obchodného registra

Návrh na zápis do obchodného registra sa musí podať do 90 dní od založenia spoločnosti alebo od doručenia listiny, ktorou sa preukazuje živnostenské alebo iné podnikateľské oprávnenie.

Právna teória sa nezhoduje v názore, akého typu je v zákone uvedená lehota 90 dní a aké dôsledky má jej nedodržanie. Vzhľadom na povahu Obchodného zákonníka, ako hmotnoprávneho predpisu, sa prikláňam k názoru, že daná lehota je hmotnoprávnej, prekluzívnej, povahy a jej nedodržanie má mať za následok odmietnutie zápisu do obchodného registra registrovým súdom ex offo. V praxi je však bežné, že do obchodného registra sú zapísané aj spoločnosti, ktoré danú podmienku nedodrжали.

Návrh na zápis do obchodného registra musí obsahovať:

- a) obchodné meno a sídlo spoločnosti;
- b) predmet podnikania (činnosti);
- c) identifikačné údaje spoločníkov, respektíve zakladateľov; v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným aj identifikačné údaje konateľov, vrátane spôsobu, akým sa podpisujú;
- d) výšku základného imania vrátane vkladov spoločníka;
- e) identifikačné údaje členov dozornej rady, ak sa zriadila.

K návrhu na zápis do obchodného registra sa prikladajú:

- a) kolok v príslušnej hodnote, respektíve doklad osvedčujúci zaplatenie súdneho poplatku
- b) písomné plnomocenstvo, ak návrh na zápis podáva osoba splnomocnená
- c) ak sa navrhuje zapísať zahraničná fyzická osoba ako osoba oprávnená konať v mene podnikateľa, k návrhu na zápis údajov do obchodného registra sa priloží doklad o povolení na pobyt tejto osoby v Slovenskej republike; neplatí to však, ak ide o občana členského štátu Európskej únie alebo občana členského štátu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)
- d) spoločenská zmluva (respektíve zakladateľská listina; zakladateľská zmluva)
- e) oprávnenie na podnikanie v predmete podnikania, ktorý sa navrhuje zapísať, ak je spoločnosť založená na účel podnikania;

- f) písomné vyhlásenia správcu vkladu (pri spoločnosti s ručením obmedzeným a akciovej spoločnosti obligatórne, pri komanditnej spoločnosti ak bola splatená aspoň časť vkladov);
- g) stanovy – platí pri akciovej spoločnosti; pri spoločnosti s ručením obmedzeným iba ak boli prijaté;
- h) znalecký posudok, ktorým sa preukazuje, že hodnota nepeňažného vkladu zodpovedá hodnote prevzatého vkladu do spoločnosti (emisnému kurzu akcií pri akciovej spoločnosti), ak sa do spoločnosti vložili nepeňažné vklady;
- i) pri akciovej spoločnosti rozhodnutie dozornej rady o voľbe predstavenstva, ak je predstavenstvo podľa stanov volené dozornou radou;
- j) ak spoločnosť s ručením obmedzeným založila jediná fyzická osoba, tak i písomné vyhlásenie zakladateľa, že nie je jediným spoločníkom vo viac ako dvoch spoločnostiach s ručením obmedzeným;
- k) ak spoločnosť s ručením obmedzeným založila iná spoločnosť s ručením obmedzeným, písomné vyhlásenie zakladateľa, že spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorá je zakladateľom má viac spoločníkov;
- l) iné listiny, ktoré osvedčujú skutočnosti podľa osobitných predpisov.

Ak sa spoločnosť zakladá na základe výzvy na upisovanie akcií, k návrhu sa príkladá aj:

- a) výzva na upisovanie akcií v uverejnenom znení spolu s dokladom o jej zverejnení;
- b) listinu upisovateľov, prípadne druhopisy alebo kópie písomných prejavov vôle upisovateľov akcií;
- c) notárska zápisnicu z konania ustanovujúceho valného zhromaždenia.

8.3 Neplatnosť spoločnosti

V prípade, ak spoločnosť v procese svojho vzniku porušila, respektíve nedodržala niektorú zo zákonom taxatívne vymedzených povinností, súd môže aj po zápise spoločnosti do obchodného registra rozhodnúť o neplatnosti spoločnosti a o jej vstupe do likvidácie.

Súd môže rozhodnúť o neplatnosti spoločnosti z týchto dôvodov:

- a) nebola uzavretá spoločenská zmluva alebo zakladateľská zmluva alebo nebola vyhotovená zakladateľská listina, alebo nebola dodržaná zákonom ustanovená forma týchto právnych úkonov,
- b) predmet podnikania alebo činnosti je v rozpore so zákonom alebo odporuje dobrým mravom,
- c) v spoločenskej zmluve, zakladateľskej zmluve, zakladateľskej listine alebo v stanovách chýba údaj o obchodnom mene spoločnosti alebo o výške vkladov spoločníkov, alebo o výške základného imania, alebo o predmete podnikania, alebo činnosti, ak tak ustanovuje zákon,
- d) v spoločenskej zmluve, zakladateľskej zmluve, zakladateľskej listine alebo v stanovách nie sú dodržané ustanovenia zákona o minimálnom splatení vkladov,
- e) všetci zakladatelia boli nespôsobilí na právne úkony,
- f) v rozpore so zákonom bol počet zakladateľov menší ako dvaja.

Vymenované vady zákon kvalifikuje za tak závažné, „že nepripúšťa, aby spoločnosť aj napriek zápisu do obchodného registra po ich zistení a uplatnení na súde ďalej existovala. ... Ostatné vady sa považujú za konvalidované vznikom spoločnosti.“³⁵

Právne vzťahy, do ktorých neplatná spoločnosť vstúpila, nie sú rozhodnutím súdu o neplatnosti spoločnosti dotknuté. Povinnosť spoločníkov splatiť vklady trvá, ak to vyžaduje záujem veriteľov na splnení záväzkov neplatnej spoločnosti.

³⁵ OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1.* 1.vydanie. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7, str.223.

Záver

Účelom tejto práce bolo rozlíšiť jednotlivé, časovo oddelené etapy kreovania obchodných spoločností, spolu s ich odlišnosťami závisiacimi od typu spoločnosti. Už pri zakladaní spoločnosti sú zjavné jej špecifiká, determinované účelom založenia spoločnosti. Preto som považoval za ideálne poukázať na špecifiká komanditnej spoločnosti práve na etape zakladania obchodnej spoločnosti.

Druhá etapa kreovania obchodnej spoločnosti, vznik spoločnosti, kedy sa spoločnosť legalizuje, je logickým završením snahy o samostatné podnikanie.

Tým, že som sa nezameral iba na komanditnú spoločnosť, som dúfam dosiahol, že práca nie je len čistou teóriou, ale obsahuje vzájomné porovnania a odlišnosti medzi jednotlivými spoločnosťami, podané tak, aby boli zreteľne viditeľné a vďaka tomu využiteľné laickým čitateľom v praxi.

Verím, že moja práca bude pre čitateľov prínosom, pomôže im rozšíriť okruh vedomostí nie len z teoretického, ale aj z praktického hľadiska a získané informácie dokážu uplatniť v reálnom živote.

Peter Cmorej

Zoznam použitej literatúry

- BENČÍK, P.: Komanditná spoločnosť je medzistupňom medzi v.o.s. a s.r.o.. In: *Ekonomický a právny poradca podnikateľa*, roč. 8, 2001, č.14-15, s. 250 - 256
- BĚLOHLÁVEK, A.J.: Právnícká osoba (s.r.o.) jako komplementář komanditní společnosti. In: *Právní rádce*, roč. 1, 1993, č.9, s. 13 - 15
- BĚLOHLÁVEK, A. J.: Vklady do obchodní společnosti. In: *Daňová a hospodářská kartotéka*, roč. 4, 1996, č. 2, s. 14 - 16
- DVOŘÁK, T.: *Komanditní společnost*. 1.vydanie. Praha: ASPI Publishing, 2004. 309 s. ISBN 80-7357-027-0
- ELIÁŠ, K.: *Obchodní společnosti: základní otázky*. 1.vydanie. Praha: Beck, 1994. 338 s. ISBN 80-7049-090-X
- ELIÁŠ, K. a kol.: *Obchodní zákoník, praktické poznámkové vydání s výběrem judikatury od roku 1990*. 4. prepracované a rozšířené vydanie, Praha: Linde, 2004. 946 s. ISBN 80-7201-475-7
- ELIÁŠ, K.: *Společnost s ručením omezeným*. 1.vydanie. Praha: Prospektrum, 1997. 254 s. ISBN 80-7175-047-6
- FALDYNA, F. a kol.: *Obchodní právo*. Praha: ASPI Publishing, 2005. 1345 s. ISBN 80-86395-90-1
- FEKETE, I.: *Obchodná spoločnosť s ručením obmedzeným: Komplexná príručka*. Bratislava: Miroslav Mračko, EPOS, 2004. 711 s. ISBN 80-8057-584-3
- HANES, D.: *Spoločnosť s ručením obmedzeným*. 3. prepracované vydanie. Bratislava: Iura edition, 2000. 327 s. ISBN 80-88715-74-1
- HANES, D.: *Spoločnosť s ručením obmedzeným v novej právnej úprave*. 4. prepracované vydanie. Bratislava: Iura edition, 2002. 425 s. ISBN 80-89047-34-3
- Kolektív autorov: *Obchodný zákonník s komentárom*. Žilina: SEPI, 1998 – 2006. ISBN 80-88961-00-9
- KUBÍČEK, P.- MAMOJKA, M.: *Obchodné spoločnosti*. 1.vydanie. Bratislava: VO PF UK, 1999. 179 s. ISBN 80-7160-111-X
- OVEČKOVÁ, O. a kol.: *Obchodný zákonník: 1*. 1.vydanie. Bratislava: Iura edition, 2005. 818 s. ISBN 80-8078-027-7
- PATAKYOVÁ, M. a kol.: *Obchodný zákonník: Komentár*. 1.vydanie, Praha: C. H. Beck, 2006. 1005 s. ISBN 80-7179-510-0

PATAKYOVÁ, M.: Postavenie spoločníka v komanditnej spoločnosti – niektoré legislatívne a aplikačné problémy, In: *ACI UC XXIV 2006*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2006, s. 123 – 131. ISBN 80-223-2236-9

PELIKÁNOVÁ, I.: *Komentář k obchodnímu zákoníku, Díl 2. 3.* prepracované a doplnené vydanie, Praha: ASPI Publishing, 2004. 574 s. ISBN 80-86395-99-5

UHLIAROVÁ, A.: *Založení a vznik společnosti s ručením obmedzeným. Diplomová práca.* 1. vydanie, Bratislava: [s.n.], 2005. 66 s.

www.justice.gov.sk